

12. kongres ★ zkj 12. kongres ★ zkj 12. kongres ★ zkj

NAŠ KONGRES

Dvanajsti kongres ZKJ pomeni sklepno dejanje široke in vsebinsko izredno poglobljene razprave v pripravah na kongrese republik in pokrajin, na kongresih in konferencah samih, na številnih sestankih in javnih tribunah, posvečenih temam, ki jih je obravnaval ta kongres, pa tudi predlogom dokumentov, ki jih je sprejel. Govorili in pisali smo odkrito, ostro, kritično.

Kaj je pokazala ta razprava? Ne da bi si prizadevali podrobneje odgovoriti na zastavljeno vprašanje, lahko rečemo, da iz vseh razprav — ne glede na zelo ostre pripombe na račun dosedanjega dela zveze komunistov — velja zaupanje in prepričanje, da se je avantgarda delavskega razreda Jugoslavije sposobna spopasti z resnično velikimi problemi in težavami, ki tarejo našo družbo. Tudi iz najbolj ostrih kritik veje prepričanje, da zveza komunistov mora najti v sebi moč in premagati lastne pomanjkljivosti ter kot vodilna idejnopolitična sila popeljati družbo iz nakopičenih težav. Od tod tudi tolikšno pričakovanje od dvanajstega kongresa ZKJ, od tod včasih zelo ne-realno pričakovanje, da bomo na kongresu našli rešitve tudi za probleme, ki jih ni mogoče rešiti takoj, ampak le v zahtevnem boju in z vztrajnim prizadevanjem vseh naprednih sil naše družbe. Biti moramo torej realni, predvsem pa se moramo zavdati tudi velike odgovornosti, ki jo ima zavoljo spleta najrazličnejših okoliščin prav ta kongres.

Odgovornost vseh, ki so sodelovali na dvanajstem kongresu je tem večja, ker je to prvi kongres ZKJ, na katerem ni sodeloval tovariš Tito. Dobro vemo, kaj je Tito pomenil za naše kongrese. Njegova beseda in misel sta dajali ton in začetovni smer prizadevanj, vlival nam je samozavest in zaupanje v sprejete odločitve, odkrival nam je nova obzorja za družbenopolitično, ekonomsko, kulturno akcijo komunistov kot idejnopolitičnih vodnikov v boju za socialistično družbo. Ne moremo se več opreti na takšno, poglobljeno in daljnovidno misel Edvarda Kardelja, najbližjega soborca tovariša Tita. Toda njuna misel in njuno delo se nadaljujeta v socialistični praksi komunistov Jugoslavije,

nadaljevali sta se tudi na kongresu, v razpravah in sklepih. Tako bomo dokazali, da ZKJ odločno stopa po Titovi poti, da v njegovem delu išče spodbude za nadaljni razvoj socializma v Jugoslaviji.

Svoje zvestobe Titovemu delu pa ne bi potrdili, če bi samo ponavljali to, kar nam je zapustil, če v vsem tem, kar nam je zapustil, ne bi videli orožja za revolucionarno akcijo, za nove dosežke, za stalno spreminjanje naše revolucionarne prakse v skladu z novimi razmerami in potrebami. Revolucionarno in s tem tudi idejno in teoretično ustvarjanje, doslednost in odločnost v boju, da delavski razred dobi odločilno besedo pri odločanju o vseh družbenih zadevah, enotnost zveze komunistov kot avantgarde delavskega razreda Jugoslavije, bratstvo in enotnost na podlagi enakopravnosti narodov in narodnosti Jugoslavije, bratstvo in enotnost na podlagi enakopravnosti narodov in narodnosti Jugoslavije, boj za mir, za socializem, za neuvrščeno zunanjo politiko — vse to so področja, na katerih bomo potrjevali kontinuiteto Titove politike.

Nihče v naši državi, ki se je pridružil boju za socializem, naj bo še tako kritičen in nezadovoljen, ni podvomil v pravilnosti take usmeritve. Ostrina kritike je veljala predvsem popačenjem te politike, ki se kažejo v najrazličnejših birokratskih deviacijah, v verbalnih obveznostih, za katerimi ni akcije; veljala je oportunistu, ki spodjeda akcijsko sposobnost številnih organizacij in vodstev, veljala je neodgovornosti, izogibanju in nespoštovanju moralnih socialističnih načel, veljala je skupinskolastniškim, partikularističnim in drugim parcielnim interesom ter tako težkim deformacijam z izjemno težkimi družbenopolitičnimi in ekonomskimi posledicami, kakršne pomenijo nacionalizem, etatizem, liberalizem itd.

V spopadu s težkimi problemi ekonomske stabilizacije vidijo nekateri komunisti v vračanju k starim metodam centralizma in etatizma. O tem pa je zveza komunistov že zdavnaj izoblikovala jasna stališča. Tudi kongres je vsekakor rekel odločen ne za centralizem in etatizem. Toda na drugi strani je dovolj razlogov,

da smo zaskrbljeni zavoljo številnih primerov drobitve, najrazličnejšega zapiranja, spodkopavanja enotnosti, partikularizma in nacionalizma. Če si člani zveze komunistov v resnici česa močno želijo od 12. kongresa ZKJ, potem pričakujejo, da se bo okrepi-la predvsem njena enotnost.

Nič novega ne bomo povedali, če rečemo, da to ni lahka naloga. Smo država z zapleteno socialno, nacionalno, gospodarsko strukturo. Razlike so objektivne in velike. Na tej podlagi se porajajo tudi različni objektivni interesi. O teh razlikah razpravljamo odkrito in jasno da bi na realnih spoznanjih ter na temelju samoupravnih dohodkovnih odnosov, na načelih delitve po delu in socialistične solidarnosti usmerili naš skupni razvoj in zagotovili hitrejši napredek celotne družbe, da bi zagotovili slehernemu njenemu delu poln razcvet. Socializem ne sme ponoviti napak, ki svet pehajo v vse večjo polarizacijo — bogati sever in revni jug. Ne le zavoljo interesov tistih, ki so v tem trenutku revni, ampak tudi zavoljo skupnega interesa za optimalen razvoj.

Ekonomske problemi so bili nedvomno v središču kongresne pozornosti. Družbenoekonomska stabilizacija celotnega jugoslovanskega gospodarstva je velika pre-

izkušnja, velika priložnost jugoslovanskega samoupravnega socializma. Toda to niso problemi izpred 15 ali 30 let! Danes je Jugoslavija na meji med nerazviti in srednje razviti, proizvajalne sile so se okrepile. Socialni struktura se je spremenila, potencialne možnosti so nekajkrat večje, kot so bile kdajkoli doslej. Na tej novi socialno-ekonomski ledini moramo zaorati globoko brazdo, ki naj obrodi pomembne spremembe v gospodarski strukturi, v ekonomskih odnosih in ravnanju ljudi. Nosilec te preobrazbe je lahko le delavski razred, njegov voditelj pa le zveza komunistov. Dvanajsti kongres mora zato določiti jasne smeri akcije, oborožiti mora zvezo komunistov in delavski razred z jasnimi spoznanji o poteh in sredstvih tega boja, zagotoviti mora polno enotnost zveze komunistov Jugoslavije. Brez trdne enotnosti ZKJ, brez odločnih prizadevanj komunistov, za kakršno se bomo dogovorili, brez odgovornosti slehernega člana zveze komunistov za uresničevanje sprejete usmeritve tudi ne moremo računati na uspeh v tej usodni akciji za našo državo in njeno bodočnost.

Prav zavoljo vprašanj, o katerih je razpravljala kongres, zavoljo prepričanja, da smo na njem našli pravilne odgovore, da je na njem ZKJ potrdila svojo moč in enotnost ter opravičila pričakovanja ne le komunistov, ampak vseh občanov, mu upravičeno lahko rečemo naš kongres.

Komunist št. 25

**Ob dnevu vstaje
slovenskega naroda
kot tudi k prazniku
našega kolektiva čestitajo:**

**Samoupravni organi in
družbenopolitične organizacije
Steklarne Hrastnik**

Iz dela samoupravnih organov

Delavski svet DO

3. seja delavskega sveta DO Steklarne Hrastnik je bila 4. junija. Dnevni red se je bil zelo obsežen. Na osnovi zapisnika vam posredujemo odločitve, sprejete na tej seji.

Sredstva za kredite razdeljena

Komisija za dodeljevanje kreditov za individualne gradnje je izdelala predlog razdelitve za kredite namenjenih sredstev ter ga predložila DS DO v razpravo oziroma potrditev.

Na predlog razdelitve kreditov DS ni imel pripomb. Ker smo vam o višini kreditov oziroma dobitnikov kreditov že posredovali informacije, jih na tem mestu ne bomo ponavljali. Morda le še to, da je delavski svet DO delavskim svetom TOZD predlagal, da vsi tisti delavci, katerim je bil dodeljen kredit za individualno gradnjo, ne morejo biti med prosilci za družbeno stanovanje.

Izplačilo OD na dan praznika

Ze večkrat je bilo postavljeno vprašanje nagrajevanja delavcev, ki delajo štirizmenseko delo na dan državnih praznikov. Na osnovi pobude delavcev TOZD 5 je DS DO maja glede tega zahteval uradno tolmačenje od Republiškega komiteja za delo. Do 3. seje DS DO je bilo omenjeno tolmačenje posredovano; vsebina pa je naslednja:

1. Za državne praznike, ki se praznujejo dva dni (Novo leto, 1. maj, 29. november), velja, da če je kakšen od dni, ki se šteje za državni praznik, nedelja, šteje za praznik prvi naslednji delavnik po teh dveh dneh.

Primer: V letu 1982 je praznik 1. maja na soboto in nedeljo, zato se en dan praznika praznuje v ponedeljek, 3. maja. V tem primeru delavcev, ki zaradi narave dela delajo neprekinjeno (4-izmensko delo) pripada dodatek za delo na dan praznika v soboto in ponedeljek, dodatek za delo na dan nedelje pa v nedeljo, 2. maja.

2. Za državni praznik, 4. julij — dan borca in za republiške praznike (dan OF, dan vstaje in dan mrtvih), ki se praznujejo le en dan, velja, da se praznujejo na sam dan praznika in se torej ne prenašajo, če pride praznik na nedeljo. V tem primeru se dodatek za delo na dan nedelje in praznika izključujeta. Delavci, ki zaradi narave dela opravljajo delo neprekinjeno, imajo v tem primeru pravico do osebnega dohodka za dejansko opravljene ure, do nadomestila osebnega dohodka za dan praznika ter do dodatka za delo na dan nedelje v skladu s samoupravnim sporazumom (50 % akontacijske osnove), torej skupaj 250 %.

3. Če je zaradi nemotenega tehnološkega procesa nujno, da opravlja delavec delo v nedeljo, če je to dan njegovega tedenskega počitka v podaljšanem delovnem času (nadure), ima pravico do osebnega dohodka za učinkovite ure v podaljšanem delovnem času in pravico do dodatka za delo na dan nedelje po samo-

upravnem sporazumu (50 % akontacijske osnove), torej skupaj 200 %. (Konec tolmačenja.)

Ker so bile pri izplačilu dodatkov za delo na dan praznika (1. in 2. maja) določene nepravilnosti, je delavski svet DO sprejel sklep, s katerim je oddelek za obračun OD zadalžil, da v skladu s tolmačenjem spornih členov samoupravnega sporazuma izdela poračun za izplačilo dodatkov za delo na dan praznika oziroma nedelje 1., 2. in 3. maja 1982, in sicer vseh delavcev, ki jim ti dodatki pripadajo. Dodatki pa se izplačajo pri izplačilu OD za julij.

Imenovana komisija za stimulatívno nagrajevanje

O vprašanju stimulatívne nagrajevanja je na eni izmed sej že razpravljala samoupravna delavska kontrola DO, kot tudi izvršni odbor konference sindikata, ki je izdelal tudi predlog komisije. Predlog komisije je delavski svet potrdil oziroma imenoval, sestavljajo pa jo naslednji člani:

TOZD 1 — Savič Momir — predsednik,
TOZD 2 — Koritnik Matija — član,
TOZD 3 — Germadnik Lidija — član,
TOZD 4 — Maurer Alojz — član,
TOZD 5 — Pavlič Jože — član,
DSSS — dipl. inž. Mrcina Maks — član.

Naloge komisije so naslednje:
— Komisija je dolžna preanalizirati obstoječe pravilnike o stimulatívno nagrajevanju po TOZD in DSSS na podlagi rezultatov teh analiz pripraviti nov akt, s katerim bo v DO Steklarni urejeno stimulatívno nagrajevanje v skladu z določili zakona o združenem delu, kar pomeni, da mora biti stimulacija odraz boljšega in kvalitetnejšega dela posameznikov, obenem pa mora zagotoviti večjo gospodarnost v posameznih TOZD, DSSS in v DO Steklarni kot celoti.

— Glede na nekatere očitne napake v dosedanjem stimulatívno nagrajevanju naj skuša komisija najevidentnejša neskladja v čim krajšem času ugotoviti in naj predlaga delavskemu svetu DO, kako jih odpraviti.

— Komisija mora svoje delo opraviti najkasneje do 1. 10. 1982 in predložiti delavskemu svetu DO predlog novega akta o stimulatívno nagrajevanju delavcev, ki združujejo delo v TOZD in DSSS v DO Steklarni Hrastnik.

Strokovne službe v DO Steklarni Hrastnik so dolžne nuditi komisiji vsestransko pomoč in ji dati na razpolago vse zahtevane podatke, ki jih komisija potrebuje pri svojem delu. Komisija naj prične z delom takoj, njeno 1. sejo pa skliče IOK DO Steklarne Hrastnik.

Prav tako je komisija dolžna, da o poteku dela, o ugotovitvah in težavah sproti seznanja delavski svet DO, in sicer tako, da predsednik komisije sodeluje na vsaki seji DS DO.

Uresničiti svobodno menjavo dela

Delavski svet je imenoval še eno komisijo, in sicer za pripravo predloga dopolnitev samo-

upravnega sporazuma o svobodni menjavi dela med delavci TOZD in delavci DSSS.

Člani komisije so:

Drago Kreže — predsednik,
Maks Mrcina — član,
Inž. Ervin Predovnik — član,
Zdenko Fabjan — član,
Matija Koritnik — član,
Franc Vidovič — član.

Komisija mora delo opraviti v roku enega meseca ali natančneje do 15. julija.

Ureditev notranjega transporta

V delovni organizaciji je večkrat prisoten problem notranjega transporta, kar je največkrat vzrok kadrovska problematika kot tudi okvare samih viličarjev. Na ta problem je že opozorila tudi samoupravna delavska kontrola DO. V cilju, da se ta problematika čim ustrezneje reši, je delavski svet DO zadalžil razvojno-investicijski sektor, da pripravi predlog organizacije notranjega transporta v DO, pri čemer naj upošteva tudi povečanje proizvodnje.

Za okvare na viličarjih so mnogokrat odgovorni delavci sami. Zakaj je disciplinska komisija zoper Jelokovič Jožeta II, ustavila postopek, ker je z viličarjem divjal po obratu, pa bo morala delavskemu svetu podati obrazložitev.

Pritožbe

DS DO je na seji dne 16. 4. 1982 sprejel sklep o povišanju najemnine garaž, ki so v lasti DO Steklarne Hrastnik, in sicer od 15 din na 250 din.

Zoper ta sklep je skupina uporabnikov vložila pritožbo, o kateri so člani DS razpravljali ter bili soglasni, da je višina najem-

nine, ki naj bi jo v prihodnje uporabniki garaž plačevali, primerna, zato pritožbi niso ugodili. DS je že sprejel stališče, da v kolikor uporabniki niso zainteresirani za to najemnino, garaže odprodajo družbeno pravni osebi, t. j. samoupravni stanovanjski skupnosti Hrastnik. V kolikor pa stanovanjska skupnost za to ne bi bila zainteresirana, pa se bodo prodale po z zakonom določenem postopku (na licitaciji).

—0—

Na DS DO je prispela tudi pritožba stanovančev samskega doma Podkraj, in sicer zoper sklep o povišanju stanarine v samskem domu. V pritožbi stanovančev navajajo neupravičeno povišanje najemnine kar utemeljujejo z nemogočimi stanovanjskimi razmerami (pokvarjena okna, potrgane električne napeljave in podobno).

Na osnovi razprave, v kateri je bilo postavljeno tudi vprašanje o vzrokih takega stanja, je bil za ključek naslednji: Na delih in nalogah vodje samskih domov je delavec, ki je dolžan, da skrbi za red v samskih domovih in ugotavlja okvare ter povzročitelje okvar, ki morajo škodo tudi povrniti. Poročilo o tem kakšno je trenutno stanje v tem samskem domu, do prihodnje seje DS pripravi vodja samskih domov.

Glede višine stanarine v samskem domu (450 din) za katero je v pritožbi navedeno, da je previsoka, pa je DS sklenil da pritožbi ne ugodi, kajti ob tako povišanih stroških vzdrževanja, energije ter drugih stroških, pritožba ni utemeljena.

Po zapisniku pripravila
Mili Kobal

Delavska kontrola DO izdelala program dela

Sredi meseca-junija se je drugič v novem mandatu sestala samoupravna delavska kontrola delovne organizacije. V eni izmed točk dnevnega reda je sestavila program svojega dela za obdobje delovanja, ki ga ima pred seboj.

Naloge delavske kontrole so številne. Pri sestavljanju svojega programa dela se je SDK DO opirala predvsem na določila Zakona o združenem delu, Statuta DO ter navodil, ki jih je delavskim kontrolam posredovala Služba družbenega knjigovodstva.

V programu dela je opredelila naloge, ki so stalnega značaja, kot naloge, ki jih bo izvrševala občasno ali pa le v izjemnih primerih.

Kot stalna naloga je opredeljeno spremljanje periodičnih oziroma zaključnih računov, ob tem pa bo še zlasti preverjala: če so informacije v doseženih poslovnih rezultatih in predlog o razdelitvi sredstev dohodka in čistega dohodka pravočasno posredovane delavcem. Spremljala bo tudi postopke sprejemanja odločitev o začasnih in končnih delitvi ustvarjenega dohodka.

Pri stroških bo preverjala, če so stroški na enoto proizvoda, ali po deležu v strukturi cene večji, kot bi smeli biti po normativih.

Preverjala pa bo tudi druge stroške kot so: reprezentanca, reklame, propagande, dnevnice, kilometrine, poine stroške kot tudi vsebino izrednih izdatkov.

Celo vrsto nalog ima samoupravna delavska kontrola tudi v primeru, če delovna organizacija posluje z motnjami oziroma z izgubo.

Seveda upamo, da do takih primerov ne bo prišlo. Če pa bi ob periodičnem oziroma zaključnem računu do izgube le prišlo, bo delavska kontrola preverjala:

— če je v določenem roku uveden sanacijski postopek,

— če je v določenem roku sestavljen program ukrepov za kritje izgube in odprave vzrokov, ki so pripeljali do izgube,

— preverjala, če je plan usklajen s programom ukrepov,

— preverjala, če je program ukrepov pravočasno poslan pristojnim organom (t. j. službi družbenega knjigovodstva, skupščini družbeno politične skupnosti) ter prevzemnikom sanacije.

V času priprav in izvajanja inventura bo SDK preverjala:

— če so bile pravilno in pravočasno imenovane popisne komisije ter zadostno število komisij,

(Nadaljevanje na 9. strani)

Do kdaj še nočno delo?

Od 676 žensk, ki trenutno delajo v kemični in nekovinski industriji tudi na nočni izmeni, jih v Steklarni dela kar 424 ali kar dve tretjini. Zato ni slučaj, da je ob reševanju nočnega dela naših žena naša DO še posebej izpostavljena.

Vsaka delovna organizacija, v kateri ženske delajo na nočni izmeni si mora pridobiti ustrezno privoljenje od republiškega komiteja za delo. Komite za delo pa privoljenje izda potem, ko mu delovna organizacija predloži program zmanjšanja nočnega dela in izdala soglasja pristojni inšpekcijski organ ter Republiški odbor sindikata, v katerega so vključeni delavci prizadete delovne organizacije. Tako približno je zapisano v zakon o delovnih razmerjih in še nekaterih drugih predpisih.

V TOZD dekorirnica s satinirnico delavke opravljajo nočno delo le takrat, ko je nujno potrebno. S postavitvijo še ene žgalne peči pa bo nočno delo v tej temeljni organizaciji povsem odpadlo

Naši delovni organizaciji je bilo dovoljenje za opravljanje nočnega dela izdano le do 30. 6. 1982. Za letošnje leto namreč delovna organizacija glede na tehnološki proces ni mogla predložiti takšnega programa, v katerem bi se število delavk na nočni izmeni bistveno zmanjšalo.

Problematika nočnega dela žena v kemični in nekovinski in-

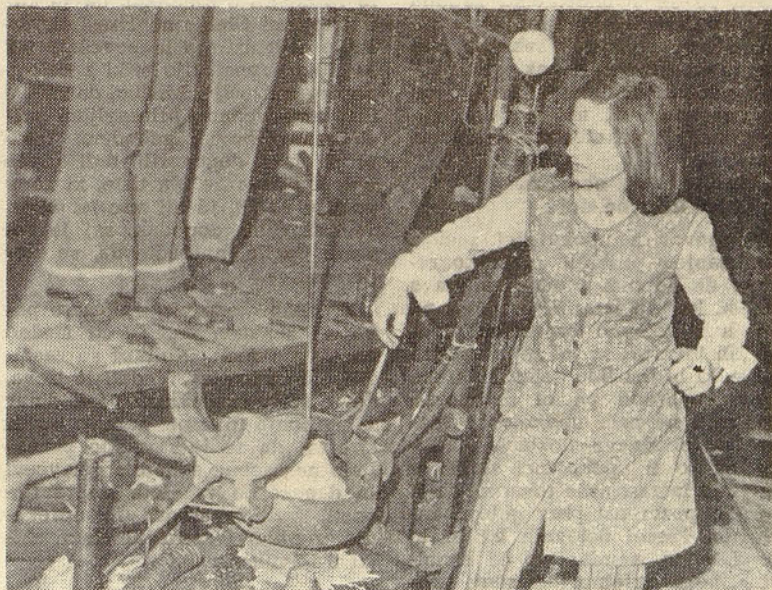
dustriji — to je bila glavna oziroma edina točka dnevnega reda 2. razširjene seje Izvršnega odbora Republiškega odbora sindikata delavcev kemične in nekovinske industrije Slovenije, ki je bila 18. junija v Steklarni Hrastnik. Na seji so bili poleg članov omenjenega odbora prisotni še: predstavnik izvršnega sveta skupščine občine Hrastnik, predstavnik občinskega in medobčinskega sveta zveze sindikatov, predstavnik Republiškega komiteja za delo in seveda predstavniki oziroma strokovni delavci iz Steklarne Hrastnik ter družbenopolitičnih organizacij.

Ogled proizvodnega procesa in pa oris prizadevanj delovne organizacije, da bi zadovoljili pogojem na osnovi katerih bi Republiški komite za delo izdal dovoljenje za neko daljše časovno obdobje, to je bila osnova za široko razpravo, ki se ni izognila vprašanju, kako še izboljšati delovne pogoje, vprašanju, na kakšnem nivoju opremljenosti oziroma mehanizacije je v svetovnem merilu Steklarna Hrastnik in kakšne so možnosti posodobitve posameznih del, kot tudi vprašanju, kaj bi pomenila ukinitve nočnega dela v ekonomskem smislu zaposlovanja delavk.

Prav tako razprava ni šla mimo vprašanj nagrajevanja nočnega dela žena, urejenosti otroškega varstva in seveda najbolj aktualnega vprašanja, do kdaj bi nočno delo v Steklarni Hrastnik dejansko lahko odpravili.

V razpravi pa so bila izražena tudi stališča izvršnega sveta in skupščine občine Hrastnik, občinskega ter medobčinskega sindikalnega sveta. Vse omenjene institucije so v problemu nočnega dela žena v Steklarni Hrastnik razpravljala ter podprle prizadevanja, da si delovna organizacija pridobi ustrezno dovoljenje.

In kakšna je vsebina zaključkov seje? Na podlagi razprave, ki

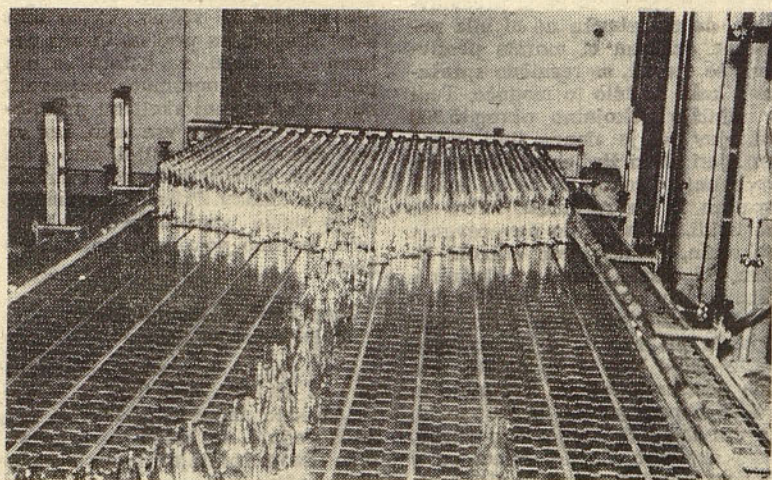
Za delavke v TOZD ročne in polavtomatske predelave steklene mase je nočno delo naporno tudi zaradi večjih fizičnih obremenitev

je potekala v zvezi z nočnim delom žena v Steklarni Hrastnik je bilo ugotovljeno, da sindikat in samoupravni organi obvladujejo položaj in da se zavedajo dolžnosti, ki pogojujejo izdajo soglasja za opravljanje nočnega dela žena, zato bo Republiški odbor sindikata delavcev kemične in nekovinske industrije na tej seji sprejete zaključke posredoval Republiškemu odboru zveze sindikatov Slovenije in Republiškemu komiteju za delo.

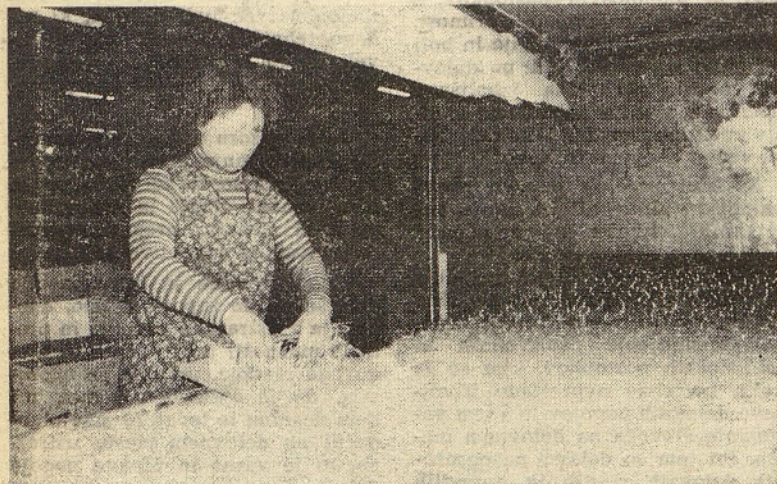
Republiški odbor sindikata ke-

Problem nočnega dela se vnese tudi v dokumente srednjeročnega plana delovne organizacije oziroma v plan do leta 2000, kjer naj bo poudarek na prizadevanju izboljšanja delovnih pogojev in postopne odprave nočnega dela žena, brez opredelitve natančno določenega roka.

Vzporedno z osrednjo točko dnevnega reda pa so na sestanku bili izpostavljeni še nekateri problemi kot npr. štirizmenska delo, varstvo otrok, ter vprašanje rednega letnega dopusta za de-

V svetu že poznajo povsem avtomatizirane kontrolne linije, katerih cena trenutno presega naše finančne možnosti, a tudi prostorske možnosti so omejene

Nočno delo delavk v tozdu avtomatske proizvodnje je že posebno težko, predvsem zaradi dolžine delovnega tedna

mične in nekovinske industrije, daje pozitivno mnenje za nadaljnjo izdajo soglasja za nočno delo žena v DO Steklarni Hrastnik, ker meni, da v tej delovni organizaciji izpolnjujejo večji del zahtev, ki pogojujejo izdajo tega soglasja.

DO Steklarna Hrastnik mora izdelati za leto 1983 program, iz katerega bo razvidno zmanjšanje nočnega dela žena v tistih proizvodnih obratih, kjer delovni proces to dopušča (TOZD 3 in delno DSSS).

lavce, ki delajo nočno oziroma ma štirizmenska delo. Tudi ta lavce, ki opravljajo nočno oziroma vprašanja terjajo posebno obravnavo oziroma zavzetost sindikata.

KAJ MENITE O TEM VI?

S člankom Ura teče — nič ne reče, so se v marsikomu zbudila razmišljanja o mnenjih, ki so jih izrazili upokojeanci. Vsekakor smo ugotovili, da je članek pri mnogih vzbudil zanimanje, saj so ga številni prebrali, mi pa smo zapisali mnenje nekaterih sodelavcev.

Marija Kmet, ekonom,
12 let delovne dobe

Razgovor z upokojeanci sem z zanimanjem prebrala in lahko rečem, da se tudi sama strinjam s tistimi, kar so izrazili. Predlogi po stikih z delovno organizacijo, ogledih tovarne, se mi zdijo drobne želje, ki bi jim bilo dejansko treba ustreči. Sploh pa bi se morali spomniti na naše upokojeance vsako leto ob dnevu steklarjev. Toliko let so ti upokojeanci vložili v gradnjo in rast naše tovarne, da si takšno pozornost prav gotovo zaslužijo. Precej delovnih let je še pred mano, vendar pa, če razmislim, bom verjetno tudi sama imela podobne želje po ohranitvi stikov s Steklarno Hrastnik in podobno, in mi bo zelo veliko pomenilo, če se mi bo to uresničilo.

Pogosto je ocena, da mladi ne znamo ceniti truda in vloženega dela starejših generacij. Mislim, da kaj takega ne moremo trditi za večino. Danes sicer živimo in delamo v ugodnejših razmerah, vendar to še ne pomeni, da ne bi znala spoštovati in ceniti vsega tistega, kar je bilo treba prestati in vložiti v času izgradnje domovine in konkretno tudi naše tovarne.

O samih pokojninah sem veliko razmišljala, pa me je kljub temu presenetila navedba ene od upokojeanc, da ima okrog 3.750 din pokojnine. Ne glede na to, da nima polnih 35 let, se mi zdi to strašno nizka pokojnina in če si predstavljam, da ta delavka ne bi bila poročena oziroma bi morala preživljati še otroke, se resnično sprašujem, kako bi bilo to mogoče. Tudi z najnižjo pokojnino okrog 5.200 dinarjev se je danes bolj težko prebijati skozi življenje. Način povečevanja pokojnin pa je sploh zgrešen in ne razumem, zakaj se ne uvidi, da odstotno povečevanje pokojnin, prinaša več edinele tistim, ki imajo večje pokojnine. Mislim, da so naše pregledalke glede odmere pokojnin v glavnem pristale pri najnižjih, pa so vendarle dolga leta težko delale, malico dostikrat pojedle kar stoje in delale naprej, danes pa za vse to, za vsa leta odrekovanja in naporov, tako skromno plačilo. Vsem pa v času upokojitve zdravje niti možnosti ne dopušča, da bi še kaj dodatno zaslužili.

Ivan Oberčkal, izmenski vodja,
15 let delovne dobe

Steklarski praznik — 22. julij bo nujno organizirati tako, kot že leta poprej, da se tudi po tej poti ohrani stik z upokojeanci. Menim, da je pri tem potrebno priznati napako, ki je bila storjena pri organizaciji v minulemu letu. Redno se udeležujem srečanj v Gorah in upokojeanci so vedno prišli v precejšnjem številu. Srečanje z njimi pa je vedno zanimivo, saj sem dostikrat srečal tudi take, ki jih nisem videl že dolgo vrsto let. Naših upokojeancev je kar precej in

morda bi v njihovih vrstah veljalo razmisliti o predlogu, da se kot upokojeanci Steklarne Hrastnik tešnje organizirajo in povežejo ter se tako vzpostavijo stiki z delovno organizacijo. Mislim, da smo v Steklarni vedno pripravljeni prisluhniti njihovim pobudam. Tako bi se lažje dogovorili tudi glede ogledov tovarne. Za tiste, ki so v pokoju že 10, 15 ali več let bi to vsekakor bil dogodek, saj je tovarna rastla, napredovala, se modernizirala.

Z oceno glede nizke odmere pokojnin se strinjam. Tu ni možno enostavno reči: »Kolikor so zaslužili, toliko imajo«. Vedeti je treba, da je šel v preteklosti vsak dinar v izgradnjo tovarne, nabavo novih strojev, da se je zavestno pozabljalo na osebne dohodke delavcev. In danes? Za vsa leta pripravljene, požrtvovalnosti in odrekovanja, v njihovih pokojninah ni sledu o minulemu delu.

Slavko Jelenc, strugar,
7 let delovne dobe

Naša temeljna organizacija je sorazmerno mlad kolektiv in imamo le nekaj upokojenih članov. Stike z njimi ohranjamo, čeprav morda v obliki drobnih pozornosti, kot so na primer novoletne čestitke. Tudi na družabno srečanje, ki smo ga organizirali, smo jih povabili in z veseljem so se odzvali. Stabilizacija, ki jo sicer srečujemo na vsakem koraku, ne sme vplivati na odnose med ljudmi, da bi le-te okrnili ali celo opustili. Zato mislim, da bo treba tudi o organizaciji steklarskega praznika razmisliti, tudi v luči želja in pričakovanj upokojeancev. Mlad sem še in si sam sebe danes težko zamišljam v pokoju, vem pa, da bi se tudi sam čutil prizadetega ob ukinjenju srečanj in stikov, ki so bila sicer dolgoletna praksa. Danes delamo v tovarni, za katero so oni pred nami že ogromno prispevali, mi z mladinskimi akcijami praktično le spoznavamo vse tisto, kar so oni doživeli. Razmišljal sem tudi o nizkih pokojninah, kot sem zasledil v članku. Priznati moram, da si je težko predstavljati, kako s tako majhno pokojnino sploh preživeti.

Mari Brečko, administrator,
34 let delovne dobe

Tudi sama sem pred upokojitvijo in sem izkusila tudi tista težja leta, ko smo dajali in prispevali vse za izgradnjo, za boljši jutri, ko se niso tako pripravljali in rasli osebni dohodki.

Poudarjanje tega ni potenciranje in pretiravanje, temveč dejstvo, ki so ga mnogi občutili na lastni koži, posebno boleče pa takrat, ko so prejeli odločbo o odmeri pokojnine. To je precej grenko, saj so dolgo vrsto let težko delali, v čisto drugačnih razmerah, kot so današnje. Kako bom čas upokojitve preživela jaz? Vsekakor imam precej načrtov, želja. Za gospodinjo dela nikoli ne zmanjka. Lotila se bom tudi marsičesa, za kar sedaj ni nikoli pravega časa, ko si razpet med službo in gospodinjstvom, vsekakor si bom prizadevala, da tudi prihodnja leta preživim aktivno, polno, dokler mi bo zdravje dopuščalo.

Zvone Sihur, ključavničar,
13 let delovne dobe

V naši temeljni organizaciji smo preko osnovne organizacije sindikata ohranili stike z upokojeanci. Vsako leto jih povabimo na občni zbor sindikata in z veseljem se odzovejo v kar precejšnjem številu. V preteklih letih smo se vključevali pri reševanju problemov upokojeancev glede izračuna pokojnine — zaradi 4. izmenskega dela. Na takšnih srečanjih se pogovorimo o sedanjem delu, problemih, obujajo spomine na svoja delovna leta in kažejo zanimanje za to, kako delovna organizacija posluje danes, s kakšnimi problemi se srečuje. Upokojeance povabimo tudi

na strokovne ekskurzije, če je prostor in tudi tu se z veseljem odzovejo. To so le drobni primeri, kot delovna organizacija pa moramo nadaljevati s tem, da ohranimo stike z upokojeanci. Tudi sicer menim, da upokojeanci v Steklarni niso »odpisani«. Še vedno lahko kandidirajo za stanovanje če imajo nerešeno stanovanjsko vprašanje. V TOZD 5 sta med prosilci še dva upokojeanca. Tudi o ogledih tovarne bi lahko še razmislili, saj je bila zadnja možnost ob otvoritvi linije kelihov, ki jo morda marsikdo ni mogel izkoristiti.

Zapisala:
Jasna Rižner-Kosm

Inventivno-inovacijska dejavnost

Inovacija je določeno novo spoznanje ali zamisel, ki se porodi z opazovanjem neposrednega delovnega okolja ali delovnega mesta in z razmišljanjem kako sedanje stanje prilagoditi novim boljšim pogojem dela in ga uskladiti posebnim njegovim zahtevam. S stališča tehničnega varstva so inovacije zasnove in ideje za nove varnostne naprave, napeljave, orodja, proizvodne procese in tehnološke postopke, ki realizirane vodijo k boljšemu in učinkovitejšemu varstvu človeka pri delu.

Inovacija je zasnova ideje — inovacija pa njena realizacija.

Inovacijski proces je programirano porajanje inovacij in njihovo sistematično pretvarjanje v inovacije.

Izum je nova rešitev določene tehnološke in drugega podobnega problema, ki jo je mogoče uporabiti v industrijski ali kakšni drugi gospodarski dejavnosti. Za izum je značilno, da rešuje le tehnični problem, da mora biti zavest objektivna, da je uporabna in da jo je moč poljubno ponavljati. Z gospodarskega vidika je izum najvišja oblika pri ustvarjanju tehničnega napredka.

Tehnična izboljšava je tehnična rešitev, dosežena z racionalnejšo uporabo zmernih tehničnih sredstev in tehnoloških postopkov, s katerimi se doseže večja storilnost, boljše kontrola proizvodnje in bolj učinkovito varstvo ljudi na delovnih mestih. Tehnična izboljšava operira z znanimi tehničnimi sredstvi oziroma postopki in neti neposredno ekonomsko korist.

Koristni predlog pomeni racionalnejšo rešitev ali izvajanje katerekoli funkcije v organizaciji združenega dela.

Področje varstva ljudi pri delu je posebno primerno za množično inventivno dejavnost zaradi hitrega spreminjanja proizvodnih in tehnoloških postopkov, kjer so še kako potrebne neprestane izboljšave delovnih pogojev in s tem varovanje človeka na delovnem mestu. Pri tem so delavci na ogroženih delovnih mestih in opravljenih neposredno motorizirani za odpravo, bodisi nevarnosti na delovnih

pripravah in napravah bodisi drugih psihofizičnih težavah pri svojem delu. Tu pa ne gre samo za ožje področje tehničnega in zdravstvenega varstva, marveč tudi za varstvo delovnega okolja in zavarovanja ljudi pred požari in eksplozijami med delovnim procesom.

Pri programiranju tehnoloških inovacij gre predvsem za tehnologijo izdelave, pri čemer pričakujemo učinkovito tudi varnost ljudi pri delu, zlasti manjši telesni in duševni napor, manj utrujenosti in izčrpanosti, kakor tudi odpravljanje različnih motenj delovnega okolja izboljšanje medfazni in notranji transport, prihranke na energiji in materialu, času izdelave, manjšo obrabo orodij, delovnih priprav in naprav, opreme ter znatno povečanje zmogljivosti.

Ohrabrujoča so dejstva, da v inventivnem delovanju vse bolj sodelujejo delavci iz neposredne proizvodnje, ki s tem uveljavljajo svoje napore za neprestano rast proizvodnje in njeno izboljšanje. S prikazovanjem dejstev je treba odstranjevati nezaupanje, zavist in druge podobne oblike odpora. Res je, da izumiteljstvo ni poklic in včasih preteče precej časa od ideje do realizacije, toda potrebno je vztrajati. V izumiteljstvu sodeluje veliko ljudi in odškodnino je treba dati ne samo tistemu, ki ima idejo, marveč tudi drugim, ki za deveto tehnično uresničujejo ali uveljavljajo in plasirajo, to se pravi speljejo do zadnje točke procesa.

Večjo pozornost bo treba posvetiti mobiliziranju potencialnih inovatorjev, ki so zaradi ponedelka še neustreznega stanja in mentalitete vodilnih struktur premalo zainteresirani za inventivno delo.

Vlogo človeka in humanizacijo dela še vedno zapostavljamo. Znanost je vsestransko osvetila in preučila možnosti proizvodnje in njegovega razvoja, pri tem pa ugotovila, da je optimalen učinek pri delu dosežen le tedaj, če smo omogočili na delovnem mestu ustrezne, to je varne in zdrave pogoje dela.

SVD

Naš razgovor

Prijetno so zveneale besede slavnostnega govora na slavnostni seji Skupščine občine Hrastnik v katerem je predsednik Izvršnega sveta nizzal uspehe, ki smo jih kljub težki gospodarski situaciji dosegli v občini Hrastnik.

Vendar pa nas splošno stanje na področju gospodarstva sili v razmišljanje, kako delati, da nam bo vsebina našega dela tudi v prihodnje prinašala uspehe in zadovoljstvo. Nekaj vprašanj o tem smo zastavili predsedniku Skupščine občine Hrastnik, tovarišu Franju Krsnik. Takole je tekel naš razgovor:

Kako ocenjujete položaj občine Hrastnik v primerjavi s splošno gospodarsko situacijo v Jugoslaviji oziroma Sloveniji?

Položaj gospodarstva v občini se bistveno ne razlikuje od položaja gospodarstva v SR Sloveniji in Jugoslaviji, saj odvisnost presega občinske meje.

Naše delovne organizacije ves repromaterial in surovine kupujejo druge. Na splošno smo v preteklosti premalo storili, da bi si zagotovili dovolj surovin doma, moramo nekatere celo uvažati, to pa sedaj, ko imamo takšne obveznosti do tujine, ostaja vprašljivo. Trenutno oskrba z repromaterialom ni kritična, vendar nas to ne sme uspavati. Družbenopolitično, samoupravno in strokovno moramo storiti vse, da bomo kritične trenutke čim manj boleče prešli.

Na ekonomskem področju čedalje bolj ugotavljamo, da je potrebno, če hočemo uspešneje gospodariti, združevati sorodno proizvodnjo ki se medsebojno dopolnjuje. V občini Hrastnik na tem področju ni bilo storjenega ničesar oziroma razen trgovine in gostinstva. Že več let pa so znane pobude za integracije Steklarne in Sijaja. Kakšno je vaše mnenje o tej problematiki?

Samoupravno povezovanje na dohodkovnih odnosih v reprocelote je osnova našega družbeno-ekonomskega razvoja. Praksa nam kaže, da sredine, ki so se na teh osnovah povezale, sedanje težave lažje premagujejo in temu primeri so tudi rezultati. Odgovor na konkretno vprašanje bo potrebno iskati znotraj sredin, ki so omejenjene.

Vse subjektivne sile v obeh sredinah bi morale pripraviti strokovne podlage, ki bi omogočile, da se v razpravah delavci opredelijo ali povezovanje na dohodkovnih odnosih daje boljše rezultate, kot jih dosega sedaj in ali tako povezovanje pomeni tudi povezovanje v reproceloto.

V občini že več let dajemo prioriteto vzgoji in izobraževanju in delno tudi urejanju problemov v krajevnih skupnostih. Ali se vam ne zdi, da nekoliko zapostavljamo gospodarstvo, ki pa je temelj za razvoj vsega ostalega?

Vzgoja in izobraževanje imata prioriteto v skupni porabi in se ne da primerjati z gospodarstvom. V našem srednjeročnem planu smo mi opredelili nosilce razvoja in to so delovne organizacije ne pa, družbene dejavnosti. Res pa je, da v gospodarstvu ne beležimo večjih vlaganj z izjemo Tovarne kemičnih izdelkov. To pa ni posledica zapostavljanja gospodarstva, ampak splošne gospodarske situacije. Bančnih sredstev za naložbe ni, lastna sredstva so premajhna, sovlagatelj pa tudi ni toliko, da bi investicije pričeli izvajati. Iz tega

stanja bi kazalo potegniti določen poduk, razvoja in investicij ni možno izvajati brez programa. Ko so bili ugodnejši pogoji za investicije nismo imeli programov, sedaj imamo programe ko so se pogoji zaostriili in prednost imajo samo ti programi, ki so izvozno-konvertibilno usmerjeni ali programi s prioriteto preskrbo.

Smo v času, ko je v naši družbi zares potrebna stabilizacija, ki naj bi oživila gospodarsko dejavnost in preko nje celotno družbeno življenje. V sklopu teh vprašanj poznamo stališča do uvajanja samopriskvov občanov, ki so glede na stanje v gospodarstvu in glede na padanje kupne moči negativna. V prihodnjem letu naj bi bil ponovno uveden samopriskvek namenjen za ureditev centra usmerjenega izobraževanja v Trbovljah. Kakšno bo stališče občinske skupščine do uvedbe tega samopriskveka?

V SR Sloveniji smo pričeli z družbenopolitično akcijo, da je treba programe samopriskvov globlje presojati. Precej programov je bilo takšnih, ki so bili namenjeni naložbam v negospodarske investicije, katerih aktiviranje je terjalo dodatna sredstva za funkcioniranje in vzdrževanje, kar je v precejšnji meri vplivalo na inflacijo. Razprave, ki potekajo niso usmerjene proti samopriskvkom, terja jo le drugačno presojo za katere namene se bodo sredstva koristila. Tudi v naši občini razmišljamo o novem programu za IV. samopriskvek in prav je, da o tem širše razpravljamo že sedaj v fazi zasnov. Po že sedaj znanih izhodiščih se sredstva samopriskveka lahko porabijo tudi za novogradnje in adaptacije, ki pomenijo nadomestitev ali posodobitev določenih prostorov v ustvarjanju boljših pogojev, kar pa v primeru centra usmerjenega izobraževanja v Trbovljah je.

Celodnevna osnovna šola je naša skupna naloga in skrb, kako bomo to realizirali, zavisi od nadaljnega podružbljanja vzgoje in izobraževanja in vključevanja zu-

nanjih sodelavcev v proces izobraževanja. So pa tudi druga področja, pomembna za občane in delovne ljudi, ki niso v celoti urejena, predvsem na področju komunalnih naprav (voda, kanalizacija, ceste, PTT idr.). Glede na gospodarsko situacijo in potrebe, ki se kažejo, se verjetno ne bomo mogli samopriskvku odpovedati.

Kako ocenjujete razvoj gospodarstva pa tudi občine na sploh za prihodnjih deset let?

Izhod iz sedanjih zaostrenih gospodarskih razmer je v samoupravljanju in delegatskih odnosih. Zato je potrebno, da te odnose krepi mo in razvijamo, saj odločitve, sprejete na samoupravni podlagi zavezujejo vse, da sklepe realiziramo. Preprečiti in onemogočiti je potrebno vse posameznike in skupine, ki na glas razmišljajo, da je za nastalo situacijo krivo samoupravljanje in dokazati, da je izhod iz sedanje situacije samo v samoupravljanju in delegatskih odnosih. Smo na začetku III. mandata delegatskih skupščin. Imamo izvoljene nove, delavoljne delegate, zato je naša skupna skrb, da

jim zagotavljamo vse pogoje za delovanje in prepričan sem, da rezultati ne bodo izostali.

Že na samem začetku smo storili pomembne pozitivne premike v pripravi gradiva, dostavi gradiva in organizirali posvet z vodji delegacij, kar bistveno vpliva na delo delegacij. V združenem delu in krajevnih skupnostih bo potrebno delegacije upoštevati kot samoupravna telesa.

Vaše želje občanom Hrastnika?

Nadaljnji razvoj naše občine je v prvi vrsti skrb nas občanov. Če bomo dogovore spoštovali, jih sprovajali v življenje, potem nam se ni treba bati prihodnosti. To je tudi pogoj za ustvarjanje boljših pogojev življenja v krajevni skupnosti. Nekaj pa lahko storimo takoj in brez dodatnih finančnih sredstev, to je varstvo našega okolja. Vse preveč imamo divjih odlagališč smeti in drugega materiala, kar ni samo grdo za videti, ampak je zdravju škodljivo. Zunanji videz bi lahko bil drugačen, če bi vsakdo znal sebe kontrolirati.

Mill Kobal

Politika cen v letu '82

CENE – IZRAZ DELOVANJA EKONOMSKIH ZAKONITOSTI?

Ceprav teče že tretje leto, od kar je bil sprejet Zakon o temeljnih sistema cen in družbeni kontroli cen ter drugo leto izvajanja tega zakona, se še vedno pojavljajo veliki problemi pri uresničevanju sistema in politike cen v praksi. Sprejeti so bili številni podzakonski predpisi, ki podrobneje razčlenjujejo posamezne člene iz zakona, organizirani seminarji, na katerih teoretično pojasnjujejo predpise, na vprašanja iz prakse pa se največkrat težko dobi natančen odgovor. Toda kljub vsem problemom cene vsi povišujejo, tako da skoraj vsakodnevne podražitve niso nič novega.

Tudi letos je bil sprejet dogovor o oblikovanju cen v letu 1982. Povprečno naj bi se cene ne dvignile več kot 15 %, kot je tudi zapisano v zvezni resoluciji. Iz dogovora izhaja Program izvajanja politike cen v letu 1982, ki predstavlja samoupravno in po delegatski poti sprejete okvire ter znotraj njih tudi obveze, kako naj se usklajujejo cene v tekočem letu. Ti programi so bili sprejeti po posameznih splošnih združenjih in naj bi se vsaka organizacija združenega dela po njih ravnala.

Tako je bilo v začetku leta dogovorjeno, zapisano in podpisano, dejanska situacija pa je povsem drugačna. Nekateri že izjavljajo, da cen ni mogoče zadrževati v okviru načrtovanega zvišanja, ker se ne uresničuje skoraj nič tistega, kar smo načrtovali.

Po podatkih za prve štiri mesece letošnjega leta so cene industrijskih izdelkov narasle za približno 46 % letnega okvirnega plana, cene na drobno za približno 50 %, cene storitev za 54 % in življenjski stroški za približno 60 %.

Nekdo je malce ironično, vendar z veliko resnice zapisal, da bo težko zadržati cenovne atlete na 15-odstotnem koraku, ko so že zelo navajeni na veliko daljše skoke.

Ce ne bo uspelo zadržati načrtovane rasti cen, to pomeni, da je vsak dogovor, ki je bil podpisan, brez veljave. Po drugi strani pa, če bodo ekonomske zakonitosti zaradi odprave nesorazmerij nujno terjale spremembe cen, »15 litrski lonec« pa bo že poln, se bo treba zaradi podpisa na papirju odreči podražitvam kot se je konec prejšnjega leta tudi zgodilo.

Zaradi tega skušajo organizacije združenega dela čimprej doseči povišanje cen svojih proizvodov in storitev iz strahu, da ne bi za njih zmanjkalo prostora kot pa zaradi ekonomske upravičenosti.

V takih razmerah se lahko vprašamo, ali je cena resnično izraz delovanja ekonomskih zakonitosti, zlasti tržnih zakonitosti, v razmerah socialističnih samoupravnih družbenoekonomskih odnosov in planskega usmerjanja vseh tokov družbene reprodukcije.

In kako smo v Steklarni izvajali politiko cen v letošnjem letu? Pripravili smo precej obširno dokumentacijo v skladu z navodili o povišanju cenikov Republiški skupnosti za cene Ljubljana, v kateri smo utemeljili naš zahtevek za povišanje cen. Ravnali smo se po Programu, ki je bil sprejet na splošnem združenju rudnikov in industrije nekovin Slovenije in nam je po 60-dnevem roku svet Republiške skupnosti za cene 19. 3. 1982 odobril 15 % povišanje cen.

Majda Krošlin

Prispevek k stabilizaciji

Če kdaj, potem v sedanjem trenutku bolj in bolj spoznavamo pravo vsebino besede stabilizacija. Če jo bomo hoteli uresničiti, bomo zato morali uporabiti mnoge načine in mnoge poti.

Gospodarska gibanja v svetu so taka, da je potrebno iskati rešitve, ki omogočajo doseganje boljših ekonomskih učinkov. Razvite zahodne države s kapitalističnim gospodarstvom se poslužujejo skrajno profesionalnega pristopa k iskanju skritih notranjih rezerv. Razumljiv je razlog za tako temeljitost: gre za zaslužek, za profit, le-tega pa ni, ali pa je bistveno zmanjšan in celo ogrožen obstoj določenega proizvajalca, če zanemarja katero od komponent, ki vplivajo na uspešnost v poslovanju.

Razumljivo je, da ne moremo direktno primerjati kapitalističnega gospodarstva in njegovih pogledov na dobiček z našim samoupravnim in socialističnim gospodarskim sistemom. Prav tako se ne morejo šablonsko prenašati vzorci uspešnih rešitev niti v našem, jugoslovanskem prostoru, kaj šele iz kapitalističnega v naše gospodarstvo. Vemo, da je poleg sistema, ki je v tem primeru bistveno drugačen, tudi sicer niz specifičnih okoliščin, ki v določenih pogojih različno vplivajo na rezultat. Vendar pa je vredno razmisliti ob določenih primerih uspešnega gospodarjenja, če tudi gre za zahodno, kapitalistično tovarno, še posebej, če je predmet poslovanja enak našemu. Primer za to je članek v reviji »Glass International« (marec 1982), ki opisuje uspelo poslovanje avstralske tovarne svetil Kempthorn Lighting Company. Iz obširnega gradiva je moč razbrati, da je ta tovarna v zadnjih dveh desetletjih dosegla zavidljive uspehe in vlaga danes velika sredstva v nadaljnji razvoj — tako na področju steklenih izdelkov kot na področju kovinskih delov — armatur. Ključ za razcvet poslovanja tiči — po navajanjih omenjenega članka — v dejstvu, da je tovarna — steklarna leta 1960 združila načrtovanje, proizvodnjo in prodajo steklenih de-

lov ter armatur. Verjetno so uspešnemu razvoju te firme botrovali tudi drugi razlogi, taki, ki jih v Jugoslaviji ni. Najbrž pa je glavna zasluga uspeha v poenotenju nastopa proizvajalca steklenih delov in armatur. Se posebej, ker take primere poznamo tudi drugje, sicer žal spet na zahodu: firma Putzler, Limburg itd. Razumljivo, da procesi povezovanja in združevanja v omejenih primerih niso bili sentimentalne narave, celo dvomim, da so o tem odločali delavci posameznih tovarn.

Kdo mora o tem odločiti v naših razmerah, vemo, in tu ne more biti dileme. Seveda pa je to zaključna faza procesa, katerega je treba najprej utemeljiti in šele nato sprojavati.

Jugoslovanske gospodarske razmere niso lahke in so torej neprimerno okolje za vsakega, ki ne razmišlja o možnostih razvoja in iskanja najracionalnejšega poslovanja. Resolucije in zakoni, kongresi in konference poudarjajo potrebo po združevanju in povezovanju. Seveda ni cilj teh procesov profit za vsako ceno, gotovo pa je, da pomenijo usmeritev v doseganje večjega dohodka in konkurenčnosti pri nastopu na tržiščih — tudi zunanjih.

Steklarna Hrastnik in posebej TOZD ročna in polavtomatska predelava steklene mase ima v svoji proizvodni usmeritvi poudarek na izdelovanju svetlobnih teles. Na tem področju imamo določeno mesto in tudi ustvarjamo omembe vreden dohodek. Vendar so smeri razvoja na področju izdelkov omejene in omejen je nastop na tržišču kot tudi doseganje dohodka. Če to še ni očitno danes, bo postalo jutri, saj gospodarjenje v zaostrenih razmerah pokaže podobne pomanjkljivosti. Taka miselnost je bila vodilo, da se je že v preteklosti delalo na združevanju s tovarno Sijaj, sa-

ma proizvodna programa obeh proizvajalcev le skupno lahko dosegata najboljše rezultate. Stekleni del svetila, ki ga proizvede Steklarna, in kovinski del svetila, ki ga proizvede Sijaj, tvorita namreč skupaj gotovo svetilo. Lahko seveda kompletiramo posamezen hrastniški proizvod tudi s proizvodom proizvajalca iz drugega kraja, vendar je logično, da je interes družbene skupnosti v tem, da se najprej povezujejo tisti, ki so geografsko, programsko in še kako, najbližje. (S tem ne zanikam potrebe po širšem povezovanju — npr. v okviru republike.) Seveda pa povezovanje ne more temeljiti na posplošenih načinih poslovno tehničnega ali podobnega sodelovanja. Smotrna je oblika združevanja, kjer bi celotno načrtovanje potekalo enotno in ne tako kot sedaj, ko obe podjetji, vežeta nekatere stične točke, nastopata pa ločeno glede na posamezne interese. Tudi skupni proizvod, ki je sicer korak naprej od klasičnega sodelovanja, ne more zajeti vseh možnosti, ki jih nudi prava oblika združevanja. Bistveno je, da je celotno poslovanje — od razvoja, proizvodnje in prodaje združeno z nalogo izkoriščanja optimalnih možnosti, ki jih ločeni nimamo: ponudba lastnih programov in ekskluzivnih izvedb ter sposobnost konkurenčnosti in doseganje višjega dohodka.

S stališča boljšega poslovanja in še posebej v zaostrenih gospodarskih razmerah je pomembna sprostitev vsake notranje rezerve. Zgoraj omenjeno združevanje je gotovo velika rezerva, zato menim za potrebno, da DPO in samoupravni akti v DO Steklarni Hrastnik in DO Sijaj proučijo to razmišljanje ter ga aktivno podprejo, če ugotovijo, da je utemeljen.

Slavko Marčen

Izobražujmo se

SAMOUPRAVLJANJE STANOVALCEV

Tam, kjer človek dela in kjer živi, tam se začneja samoupravljanje, ki sega iz temeljnih delovnih in življenjskih celic na vse ravni in v vse oblike naše družbene organiziranosti. Kajti samoupravljanje je celovit družbeni odnos, ki ne trpi zapiranja v ozke meje, pa tudi ne more ga biti na širših ravneh, če ga ni na samem začetku, to je v temeljnih skupnostih.

Ena teh temeljnih celic v krajevni skupnosti je tudi stanovanjska hiša oziroma skupnost stanovalcev v njej, ki je po novem zakonu o stanovanjskem gospodarstvu postala pravna oseba in je prevzela nase skoraj vse pravice in odgovornosti, ki zadevajo gospodarjenje s stanovanjsko hišo. Zbor stanovalcev in hišni svet sta tako postala pomembna samoupravna organa skupnosti stanovalcev za gospodarjenje s hišo.

Povezanost in organiziranost ljudi v hiši sta pomembni z več vidikov:

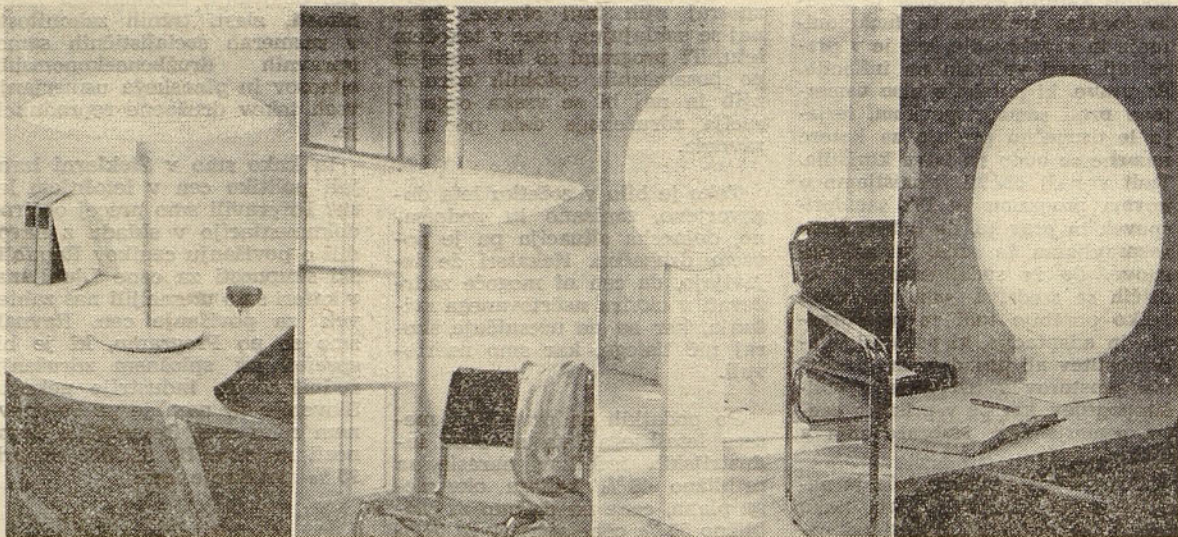
1. Najprej gre gotovo za vprašanja, ki so vezana na gospodarjenje s hišo. Stanovalce je treba organizirati in motivirati za skrbno vzdrževanje — ne le lastnih stanovanjskih prostorov, temveč celotne stanovanjske hiše, vseh skupnih delov in naprav ter njene okolice. Bolje ko bomo gospodarili v hišah, več bomo storili za ohranjanje našega skupnega bogastva, ki se mu pravi nacionalni stanovanjski fond.

2. Tudi družbenopolitični in samoupravni vidik povezovanja ljudi v hiši je zelo pomemben. Kajti zlasti v večjih mestih in stanovanjskih naseljih edinole prek samoupravnih in političnih organiziranosti ljudi v hišah ustvarjamo možnosti za njihovo neposredno sodelovanje pri sprejemanju samoupravnih in političnih odločitev v krajevni skupnosti.

Veliko je namreč stvari, o katerih bi se lahko in bi se morali pogovarjati že v skupnostih stanovalcev v hišah, pa naj gre za socialno politiko, za otroško varstvo, za zdravstvena, šolska in komunalna vprašanja itd., da bi se na tej osnovi naši delegati lahko odločali čimbolj v skladu z interesi in potrebami občanov, slišali neposredno njihove pripombe, predloge in mnenja, a jih hkrati informirali o stališčih in pripombah drugih skupnosti.

3. Taka povezanost ljudi v hiši bo utrjevala naš sistem socialistične samoupravne demokracije prav pri njegovih temeljih in postopoma bo iz posameznih stanovalcev, ki se danes po več letih skupnega bivanja marsikje komajda poznajo med seboj, izoblikovala skupnost v pravem pomenu besede. Kajti prave skupnosti ne more izoblikovati ne zakon ne statut, lahko jo izoblikujejo predvsem: skupno delo, skupne naloge, skupna skrb in odgovornost, pa tudi sosedska pomoč in drobne pozornosti.

Vse to šele lahko splete prave, pristne vezi med ljudmi in jih združuje ter usposablja za skupno reševanje današnjih in jutrišnjih življenjskih vprašanj.

Primer načrtovanja družine svetil: Stekljeni del in armatura posameznega svetila predstavlja organsko celoto; isto velja za družino svetil

Kdaj in kako do pokojnine

Izvillečki iz Statuta pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji

Vsak delavec v naši samoupravni socialistični družbi slej ko prej pride pred dejstvo, da želi ali pa je primoran koristiti pravice iz invalidskega pokojninskega zavarovanja. Te pravice so v večini opredeljene v Statutu invalidsko-pokojninskega zavarovanja. V želji da bi bili člani delovne organizacije seznanjeni z vsebino statuta, bomo v tej in še nekaj prihodnjih številkah iz statuta objavili najpomembnejša določila oziroma pojasnila.

Kako je zasnovan statut?

Statut skupnosti je zasnovan tako, da predstavlja celovit sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Tako so v enem splošnem aktu zajete vse poglavitne norme; tiste, ki jih vsebuje zvezni in republiški zakon ter nekatere posebni zakoni, kakor tudi tiste, ki so v neposredni pristojnosti skupnosti invalidsko pokojninskega poslovanja. Takšna zasnova je, če pustimo ob strani pravno tehnične pomisleke, za zavarovance in upokojece, pa tudi za strokovne delavce nadvse primerna. Po eni strani omogoča vsestransko celovito spoznavanje sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja (pravic in obveznosti) in s tem večjo osveščenost zavarovancev in upokojecev. Strokovnim delavcem pa pomeni temeljni priročnik z večino predpisov, ki jih je potrebno poznati za razumevanje delovanja veljavnega pokojninskega in invalidskega zavarovanja in uspešno uresničevanje pravic in obveznosti zavarovancev in upokojecev. Res pa je, da je slaba stran takšne zasnove v tem, da posamezne določbe zavoljo številnih predpisov, ki so temelj statuta, hitro zastarajo. Prav zato pa je vsebinsko tako zasnovan statut podvržen pogostemu spreminjanju in dopolnjevanju.

Kaj spreminja novo sprejeti statut?

Nov statut skupnosti ne spreminja temeljev sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Uveljavljene spremembe in dopolnitve pomenijo nujne sprotne izpopolnitve in dopolnitve, ki izhajajo iz celotnega razvoja naše samoupravne socialistične družbe, še zlasti pa samoupravljanja v samoupravnih interesnih skupnostih ter pravnih sprememb na tem področju in v samem zavarovanju. Uveljavljene rešitve namreč pomenijo v mnogočem novo kvalitetnejšo podlago za uresničevanje pravic in obveznosti zavarovancev in upokojecev in nekatere od njih nakažujejo tudi smer nadaljnjega razvoja.

V tem uvodnem delu želimo na kratko omeniti najbolj bistvene novosti v posameznih poglavjih statuta. Tako velja v poglavju o starostni pokojnini omeniti opustitev pogoja neresenosti časa, prebita v podaljšanem zavarovanju z minimalno dobo, potrebno za pridobitev pravice do starostne

pokojnine in v gostoto zavarovalne dobe (tudi pravico do invalidske in družinske pokojnine).

Naslednja pomembna novost v tem delu je uveljavitev vsakoletne ponovne odmere pokojnin, odmerjenih od najnižje pokojninske osnove, od novega zneska najnižje pokojninske osnove. Enak princip je vzpostavljen tudi pri pokojninah, odmerjenih od najvišje pokojninske osnove s tem, da je ponovna odmera pri pokojninah, uveljavljenih v prejšnjih časovnih obdobjih časovno omejena. Kakor hitro namreč prične upokojenec prejemati pokojnino, odmerjeno od dejanske pokojninske osnove, ponovna odmera ni več potrebna, razen seveda, če usklajena pokojnina ponovno ne preseže pokojnine, odmerjene glede na dopolnjeno pokojninsko dobo od zneska najvišje pokojninske osnove v določenem letu. Časovna omejitev ponovne odmere pa seveda velja tudi za vse nove pokojnine, odmerjene od najvišje pokojninske osnove.

V poglavju o invalidskem zavarovanju velja omeniti kot prvo, spremembo v številu delovnih let tedaj, ko se je invalidu I. kategorije invalidnosti zdravstveno stanje toliko izboljšalo, da je postal ponovno zmožen za delo in sklenil delovno razmerje ali pričel opravljati samostojno dejavnost, na podlagi katere je zavarovan. Največ sprememb in dopolnitev pa so bile deležne določbe o poklicni rehabilitaciji in zaposlitvi delovnih invalidov ter nadomestilih, ki pripadajo zavezanecem v zvezi s temi pravicami. Navajamo le nekatere: dana je definicija namena poklicne rehabilitacije in obsega pravice do zaposlitve; spremenjeni so starostni pogoji za pridobitev pravice do poklicne rehabilitacije; spremenjena je vloga delovnega invalida kot subjekta poklicne rehabilitacije; individualizirana so nadomestila zaradi manjšega osebnega dohodka, večja je vloga organizacije združenega dela pri ugotavljanju in izplačevanju nekaterih nadomestil itd.

V poglavju o družinski pokojnini velja omeniti le ureditev vprašanja pravice do družinske pokojnine po dopolnjenem 26. letu starosti in uživanju pravice do te dajatve v času služenja vojaškega roka.

Pomembne sistemske novosti so bile uveljavljene tudi v poglavju o varstvenem dodatku (drugačen način upoštevanja dohodkov upokojenca in članov gospodinjstva za izpolnitev premoženjskih pogojev, višji odstotki za odmero varstvenega dodatka k družinski pokojnini) in v poglavju o oblikovanju namenu in razporeditvi sredstev za rekreacijo upokojecev (uveljavitev rekreativne dejavnosti skupnega pomena za vse upokojece v republiki).

V poglavju o postopku za uveljavljanje pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja velja omeniti predvsem spremembo, ki zožuje možnost uporabe določbe o omejitvi roka za nov postopek tedaj, če zavezanec dokaže obstoj

pokojninske dobe, dopolnjene pred upokojitvijo ali druga dejstva, ki tudi vplivajo na odmero pokojnine.

Poglavje o samoupravni organiziranosti skupnosti pa uveljavlja predvsem družbene spremembe, do katerih je prišlo v času od zadnje novele statuta. Med tem je vsekar najpomembnejša realizacija pobude tov. Tita o kolektivnem delu in odgovornosti. Uveljavljena je tudi večja pristojnost enot skupnosti v občini. Da bi izvršilne funkcije bile konkretizirane v večjem obsegu le v nekaterih organih skupščine skupnosti, so bili oblikovani nekateri novi organi oziroma so že obstoječi organi dobili večje pristojnosti. Vpeljane so tudi posebne oblike in metode dela v organih skupnosti, ki naj bi zagotavljale večjo kolektivnost dela ne le organov skupščine, temveč tudi same skupščine skupnosti, hkrati s tem pa tudi njihovo večjo odgovornost.

Z nekaterimi novimi prehodnimi določbami pa je zagotovljena možnost uveljavljanja pravic po novih določbah tudi za tiste upokojece, ki so že uveljavili posamezne pravice.

TEMELJNE DOLOČBE (pomembnejši členi)

4. člen

Da bi sebi in svojim družinskim članom zagotovili socialno varnost za primer starosti, invalidnosti, neposredne nevarnosti za invalidnost, telesne okvare ali smrti, določajo zavarovanci zase in za svoje družinske člane:

1. pravico do starostne pokojnine — za primer starosti,

2. pravico do invalidske pokojnine in pravico do poklicne rehabilitacije in zaposlitve z ustreznimi nadomestili — za primer izgubljenosti ali zmanjšane delovne zmožnosti (invalidnosti),

3. pravico do poklicne rehabilitacije in zaposlitve z ustreznimi denarnimi nadomestili — za primer neposredne nevarnosti za invalidnost v zvezi z delom na določenih delih in nalogah,

4. pravico do denarnega nadomestila (invalidnine) — za primer telesne okvare,

5. pravico do družinske pokojnine — za primer zavarovanceve ali upokoječeve smrti.

Zavarovanci in upokojece si v primerih in ob pogojih, ki jih določa ta statut, zagotavljajo tudi pravico do dodatka za pomoč in postrežbo, pravico do varstvenega dodatka, pravico do povračila potnih in selitvenih stroškov, pravico do enkratnega letnega zneska za rekreacijo in druge pravice.

5. člen

Pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja izvirajo iz delovnega prispevka, ki ga zavarovanec ustvari s skupnim tekočim in minulim delom in se določajo na njegovi podlagi.

Delovni prispevek, ki ga je zavarovanec ustvaril z minulim delom, vpliva na oblikovanje pokojninske osnove, odmerjene pokojnine, usklajevanje pokojnine z ekonomskimi gibanji in na zagotavlja-

nje sredstev za pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

6. člen

Pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja so osebne pravice, ki jih ni mogoče prenesti na drugega in podedovati. Te pravice tudi ne morejo zastarati.

7. člen

Pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, določene z zakonom, lahko prenehajo samo v primerih in ob pogojih, ki jih določa zakon; pravice, določene s tem statutom ali z drugim splošnim aktom skupnosti, pa samo v primerih in ob pogojih, ki jih določajo ta statut in drugi splošni akti skupnosti.

8. člen

Zavarovanci in upokojece uveljavljajo pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja v skupnosti po samoupravnem postopku, ki ga določajo zakon, statut in drugi splošni akti skupnosti.

9. člen

Za zagotovitev učinkovitega samoupravnega sporazumevanja, odločanja, uveljavljanja pravic in dolžnosti ter smotrne uporabe sredstev v skupnosti, zavarovanci in upokojece zlasti:

— volijo delegacije, delegirajo delegate in so lahko izbrani v organe skupnosti,

— razpravljajo, zavzemajo in usklajujejo svoja stališča o vseh vprašanjih s področja pokojninskega in invalidskega zavarovanja,

— zagotavljajo samoupravno kontrolo dela v skupnosti, postavljajo vprašanja in dajejo predloge organom skupnosti. Organi skupnosti so dolžni obravnavati vprašanja in predloge zavarovancev in upokojecev ter jih o svojih sklepih in stališčih seznaniti.

10. člen

Pri izvajanju dejavnosti skupnosti zlasti:

— zagotavlja zavarovancem in upokojeccem učinkovito ugotavljanje in varstvo pravic ter jim pri tem daje ustrezno strokovno in pravno pomoč,

— sodeluje z družbenopolitičnimi skupnostmi in organizacijami ter njihovimi organi,

— sodeluje z drugimi skupnostmi pokojninskega in invalidskega zavarovanja, posebno na področju družbenega dogovarjanja in samoupravnega sporazumevanja pri urejanju zadev skupnega pomena,

— sodeluje z organizacijami združenega dela in delovnimi skupnostmi ter drugimi samoupravnimi interesnimi skupnostmi, zlasti skupnostjo socialnega varstva,

— s planiranjem v skupnosti zagotavljajo usmeritve svojega delovanja v dolgoročnih in srednjeročnih obdobjih ter v posameznih letih s tem, da svoja planska predvidevanja usklajuje z objektivnimi družbenimi možnostmi in potrebami,

— skrbijo za gospodarno uporabo sredstev in smotrno poslovanje,

(Nadaljevanje na 8. strani)

Odsotnost z dela zaradi nesreč pri delu in boleznih

Bolniški stalež postaja čedalje bolj zdravstveno-socialni in ekonomsko-politični problem. Višji življenjski standard, večja socialna varnost zvišujeta bolniški stalež. O bolniškem staležu v glavnem odločajo zdravniki, ne morejo pa se uspešno boriti proti pretiranim zlorabam brez sodelovanja sindikatov, samoupravnih interesnih skupnosti ter določenih služb v organizacijah združenega dela. Zadržanost z dela je namreč izredno dinamičen pojav, ki je drugačen v različnih temeljnih organizacijah

in je odvisen predvsem od zdravstvenega stanja med aktivnimi delavci in od organiziranosti zdravstvenih služb ter na drugi strani od odnosa delavcev do delovne organizacije in do družbene ureditve.

V naši delovni organizaciji smo se resnosti porasta odsotnosti z dela zavedali razmeroma hitro, saj je v primerjavi z nekaterimi drugimi delovnimi organizacijami, pretirano velik. Tega ne moremo trditi za vse temeljne organizacije, saj je v nekaterih v razmeroma zadovoljivem povprečju, v drugih pa

zdravstveno stanje delavcev, ki so tem škodljivostim izpostavljeni. Izredno se je povečalo število poškodb izven dela, na domovih, v prometu, pri rekreaciji in športu. Večji, kot bi ga smeli zagovarjati oziroma tolerirati ob upoštevanju vseh pojavov, zlasti pa slabih delovnih pogojev in nezdravih življenjskih razmer.

V nekaterih delovnih organizacijah imajo obratne ambulante, kjer se lahko zdravnik sproti seznanja s škodljivostmi in nevarnostmi na delovnih mestih in bolj objektivno odloča ali je delavec zaradi kakšne bolezni sposoben še opravljati svoje delo ali je bolje, da ga od dela odstrani. Tu je več neposredne koristi od preventivnih zdravstvenih pregledov delavcev zlasti od predhodnih in obdobjnih, glede pravilne zaposlitve ali prerazporeditve in glede na delavčeve zdravstveno-fizične in psihične sposobnosti. Na tak način je lažje organizirati timsko delo, zlasti še sodelovanje s kadrovsko službo, službo varstva ter socialno službo. Obratne ambulante, dispanzerji za medicino dela lahko zelo uspešno obvladujejo bolniški stalež zlasti, če načrtno sodelujejo z omenjenimi službami v delovni organizaciji in imajo pri tem pomoč in oporo v sindikatih, zvezi komunistov in samoupravnih organov v delovni organizaciji.

Z uvajanjem novih tehnoloških procesov je število nesreč pri delu v upadanju, na drugi strani pa se pojavljajo nove škodljivosti (ropot, vibracije itd.), ki bodo že čez nekaj let rezultirale slabše. Tako so bivanja in aktivnost zunaj delovne organizacije postale že

veliko nevarnejše in število poškodb ter izgubljenih delovnih dni že močno presega število poškodb na delovnih mestih. Skrajni čas je, da se tudi preprečevanja poškodb izven dela lotimo enako prizadevno, kot smo se lotili poškodb pri delu, saj so zasnove in metode za vsa področja dejavnosti enake.

Skrb za zdrave in varne delovne pogoje v delovnih organizacijah in vzgajanje delavcev k zdravemu načinu življenja zunaj delovne organizacije izboljšuje zdravstveno stanje delavcev in znižuje bolniški stalež.

Nesreče pri delu od 1. 1. do 25. 6. 1982

V obdobju od 1. 1. do 25. 6. 1982 smo v naši delovni organizaciji registrirali 87 nesreč pri delu, od katerih se jih je 12 ali 13,8% zgodilo na poti z dela oziroma na delo. Vse nesreče so lažjega značaja razen ene, ko je bila potrebna amputacija zadnjega členka srednjega desne roke, kar smo prijatu dela. Večje število nesreč je bilo v februarju v TOZD II za kar vili tudi Republiškem inšpektoratu dela. Večje število nesreč je bilo v februarju v TOZD D za kar je iskati vzrok predvsem v tem, da je bil v tem mesecu remont na 40 T peči in so začeli obratovati vsi stroji. Iz analize, ki je prikazana tabelično pa lahko ugotovimo, da se vzroki in izvori ponavljajo. To so predvsem nepravilen delovni postopek oziroma malomaren odnos do dela, neurejen delovni prostor ali delovno mesto, urez, udarci raznih predmetov in padci, kar bi lahko z malo več doslednosti pri delu v veliki večini odpravili.

(Nadaljevanje s 7. strani)

— razvija znanstvenoraziskovalno delo na področju pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

11. člen

Sredstva za delovanje skupnosti in uresničevanje pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja zagotavljajo v skladu z zakoni in samoupravnimi splošnimi akti zavarovanci, organizacije združenega dela, družbenopolitične skupnosti in drugi zavezcanci.

ZAVAROVANCI

1. Zavarovanci za vse primere zavarovanja

16. člen

Obvezno se zavarujejo osebe, ki so v SR Sloveniji:

1. delavci v delovnem razmerju najmanj s polovico polnega delovnega časa — tudi če ta delovni čas dopolnjuje z več zaposlitvami;

2. člani predstavniških teles in njihovih organov s stalno funkcijo in izvoljene osebe s stalno funkcijo pri družbenih organizacijah, združenih organizacijah, zbornicah ipd., če jim je to edini ali glavni poklic in če dobivajo za svoje delo stalno mesečno nagrado;

3. člani obrtnih in člani ribiških združenj, ki jim je pridobitno delo v drugi edini ali glavni poklic;

4. delovni invalidi in vojaški invalidi, ki so zaposleni primerno preostali delovni zmoglosti.

Jugoslovanski državljani v delovnem razmerju v tujini, ki so bili zavarovani ali so imeli stalno prebivališče v SR Sloveniji, če za ta čas niso obvezno zavarovani pri tujem nosilcu zavarovanja.

Tuji državljani so zavarovani, če so v SR Sloveniji:

1. zaposleni pri jugoslovanskih organizacijah ali delodajalcih;

2. v službi pri mednarodnih organizacijah ali ustanovah, pri tujih diplomatskih ali konzularnih predstavništvih ali v osebni službi pri tujih državljanih, ki uživajo diplomatsko imuniteto, in je tako zavarovanje predvideno z mednarodno pogodbo.

17. člen

Za zavarovance — delavce, ki se obvezno zavarujejo, se štejejo tudi osebe, ki so v SR Sloveniji po končanem šolanju na obveznem praktičnem delu ali na prostovoljni praksi, če delajo poln delovni čas in če prejema nagrado za to delo.

Za zavarovance — delavce s polnim delovnim časom se štejejo

tudi tisti, ki delajo manj kot poln delovni čas, pa se ta skrajšan delovni čas po veljavnih predpisih šteje kot poln delovni čas.

18. člen

Obvezno se zavarujejo osebe, ki opravljajo samostojno poklicno dejavnost v SR Sloveniji, če opravljajo svojo dejavnost kot glavni ali edini poklic.

Skupnost sklepa z združenji oziroma s predstavniki oseb iz prejšnjega odstavka pogodbe o izvajanju pokojninskega in invalidskega zavarovanja, v katerih se določijo zlasti osnove in merila za odmerjanje pravic in za plačevanje prispevkov (v nadaljnjem besedilu zavarovalna osnova), način prijavljanja v zavarovanje in plačevanja prispevkov ter način ugotavljanja lastnosti zavarovanja.

19. člen

Osebe, ki opravljajo v SR Sloveniji z osebnim delom kmetijsko dejavnost, pa niso obvezno zavarovane po kakšni drugi osnovi, se lahko zavarujejo v obsegu kot osebe v delovnem razmerju, če:

— združijo svoje delo in delovna sredstva z zadrugo, z obratom za kooperacijo ali z drugo organizacijo združenega dela in

— dosega v proizvodnem sodelovanju najmanj tolikšen osebni dohodek, kot je s samoupravnim sporazumom oziroma s predpisom določen kot najnižji osebni dohodek delavca v združenem delu, ki še zagotavlja delavcu njegovo socialno varnost in stabilnost.

Izvajanje zavarovanja kmetov po prejšnjem odstavku se uredi s pogodbo, ki jo skleneta skupnost in Zdržna zveza SR Slovenije in v kateri uredita vprašanja, določena v drugem odstavku 15. člena tega statuta.

20. člen

Delavec, ki mu je prenehalo delovno razmerje po 218. členu zakona o združenem delu, je zavarovan tudi po prenehanju delovnega razmerja, dokler je prijavljen pri pristojni skupnosti za zaposlovanje, vendar najdalj eno leto, če se je prijavil skupnosti za zaposlovanje v 30 dneh po prenehanju delovnega razmerja in če je bil do prenehanja delovnega razmerja zavarovan najmanj eno leto brez presledka ali 18 mesecev s presledki v zadnjih dveh letih.

Prispevek za delavce iz prejšnjega odstavka plačujejo pristojne skupnosti za zaposlovanje.

(Se nadaljuje)

TABELA I. — ANALIZA NESREČ ZA OBDOBJE OD 1. 1. DO 25. 6. 1982

Mesec	Štev. nesreč	Od tega	%	I.	II.	III.	IV.	V.	DS
Januar	9	3	33,3	4	2	—	1	1	1
Februar	24	5	20,9	7	10	—	—	3	4
Marec	13	—	—	7	4	1	—	1	—
April	18	1	5,5	7	6	—	3	2	—
Maj	17	1	5,8	4	9	—	1	1	2
Junij	6	2	33,3	—	2	—	—	4	—
Skupaj	87	12	13,8	29	33	1	5	12	7

TABELA II. — VZROKI NESREČ

Zap. št.	Vzrok	Št. nesreč	%
1.	Neurejen prostor ali delovno mesto	16	18,4
2.	Poškodovana ali nezaščitena delovna priprava	8	9,3
3.	Neuporaba osnovnih zaščitnih sredstev	10	11,5
4.	Nepravilni delovni postopek	30	34,4
5.	Ostalo	23	26,4
	SKUPAJ	87	100

TABELA III. — IZVORI NESREČ

Zap. št.	Izvor	Št. nesreč	%
1.	Udarc raznih predmetov	22	25,3
2.	Padec poškodovanca	20	23
3.	Urez	29	33,3
4.	Opekline	9	10,3
5.	Tujek v oko	7	8,1
	SKUPAJ	87	100

TABELA IV. — POŠKODOVANI DELI TELES

Zap. št.	Poškodovani deli telesa	Št. nesreč	%
1.	Roke	30	34,4
2.	Prsti rok	23	26,4
3.	Noge	20	23
4.	Oko	7	8,1
5.	Glava	7	8,1
	SKUPAJ	87	100

Človek in alkohol (5)

SPECIFIČNE ALKOHOLIKOVE MANIPULACIJE

Ko številni obrambni mehanizmi, ki se jih alkoholik poslužuje, ne zaležejo več, zanj bitka še ni končana. Se vedno ima »rezervne obrambne položaje«, na katerih se neusmiljeno brani pred napadi na svojo »pravico« do alkoholne omame. Po vsej sili hoče preprečiti dve nevarni grožnji: razvezo in odpoved službe.

Alkoholik se upira razvezi

V procesu razkroja družine začne žena alkoholika oštevati, zmerjati in groziti z razvezo, odselitvijo. Seveda je to nespametno početje, ker groženj ne uresniči. Stokrat zagrozi z razvezo in sploh ne obišče odvetnika. Alkoholik mož je več ne jemlje resno, temveč jo obvladuje z njenim orožjem. Če mu očita pijančevanje, zapravljen denar, jo predrzo zavrne z grožnjo: »Če ne boš tiho, se bom pa razvezal.« In ker se žena (še) ni odločila za razvezo (sicer bi se že razvezala, ne pa z razvezo le grozila), jo mož na ta način za nekaj časa »umiri«, da lahko pije naprej in se vede po svoje.

Kadar se bodo zaradi njegovega asocialnega obnašanja odnosi v družini tako hudo zaostriili, da bi ga žena utegnila zapustiti, jo bo ponovno prosil odpustčanja in obljubljal, da se bo popboljšal. Če vse to ne bo zaleglo, bo zabrenkal na drugačne strune, kot na primer:

- na kolenih jo roti in prosi, naj vendar ne razbije družine;
- pismeno ji zagotovi, da ne bo nikoli več pil, kmalu pa se izmuzne iz hiše in gre naravnost v gostilno;
- da ji »proste roke«, da ga lahko vrže iz hiše, če bo še kdaj napravil »prekršek«;
- naj se kar razveže, saj bo tako morala takoj iz hiše, ker je

stanovanje napisano nanj;

— lahko se razveže in odseli, ampak otrok ne bo dobila;

— naj samo poskusi, raje jo ubije, kot da bi dovolil, da takšna sramota zadene njegovo hišo;

— preden bo odšel, bo v hiši vse razbil;

— vse njene reči bo uničil, tako da ne bo imela kaj odnesti s seboj;

— če bo odšla, jo bo stalno nadlegoval, do smrti ne bo imela miru pred njim.

S takšnimi in podobnimi manipulacijami se alkoholik »pretolče« še skozi nekaj let. Ves čas mirno pije in ustrahuje ženo. Te manipulacije pa so prilagojene stopnji naivnosti in pogojem življenja alkoholikove žene.

Obstaja še en učinkovit način za obvladovanje žene. Ko alkoholik uvidi, da je pogorel, še ne kapitulira, ampak uporabi skrajno sredstva. Reagira nekako takole: »Dobro, če me več ne maraš, se bom pa umaknil, nikoli več me ne boš videla,« sname vrh in odide — pa ne preveč hitro. Žena pa skoči za njim: »Nikar, saj bo še vse dobro«, ozračje med zakoncema je razelektreno, vendar ne za dolgo.

Zakaj se alkoholik upira razvezi?

— Boji se, da se bo njegov alkoholizem razkril (dosedaj je bil »prikriti« alkoholik, takšnih je tudi največ) in da bodo ljudje spredvideli, da njegov zakon že dolgo razpada in da je vse kaj drugega kot vzoren — kakršnega je poskušal povsod prikazati.

— Nejasno se zaveda, da bo potem, ko bo prešel prvo fazo alkoholizma, zajadral v naslednjo: v fazo osebnostnega in družbenega propadanja, v katero dospel alkoholik potem, ko je že uni-

čil družino. Z izgubo družine najprej izgubi predvsem svoj družbeni ugled, potem pa počasi v nesnagi shira zaradi podhranjenosti, razkrojevalnega učinka alkohola in uničenih odnosov z ljudmi.

— Na jasnem si je, da je zanj družinsko življenje (s tem pa je povezan tudi družbeni položaj) praktično za vselej izgubljeno. Ve, da tako zapit kot je, ne more več najti druge žene, ki bi bila v redu.

— Ko bo izgubil družino in ostal sam, se ne bo več mogel v polni meri izživljati v svojem alkoholizmu oziroma svojem vedenju. Za svoje »polno« alkoholno vedenje potrebuje namreč dve vrsti publike (drugače je s samotnimi pivci): gostilniško in družinsko. Marsikateri alkoholik vpije, razbija ter pretepa ženo in otroke, če mu ne ubežijo k »sosedovim«, potem ko zapusti veselo vzdušje gostilniškega omizja in pride pijan domov. Ko pa ga družina končno le zapusti, v svojem brlogu, kjer živi, nič več ne razgraja, kvečjemu sam s samo se še pogovarja.

Kako se alkoholik upira disciplinski odgovornosti?

Ko pride alkoholik v tisto fazo svoje odvisnosti od alkohola, da ne more več izpolnjevati svojih delovnih obveznosti in postane moteč dejavnik v medsebojnih odnosih, začno sodelavci ukrepati: opozorilo, nasveti, disciplinski postopek itd. Alkoholik se proti »krivičnim obtožbam« najprej izmakne in brani podobno kot doma, pozneje pa se tudi na delovnem mestu »umakne na rezervni obrambni položaj«, s katerega vztrajno brani svojo »pravico« do alkoholne omame, nediscipline in paratiziranja.

Na kratko opišimo samo najpogostejše načine, s katerimi večini alkoholikov uspe, da do svoje upokojitve »uspešno« branijo svoje alkoholne pozicije.

1. Po hujših pijančevanjih je tako zdelan, da ne more na delo. Odvisno od stopnje strpnosti do posledic pijančevanja predstojnika ali zdravnika se odloči za enega od naslednjih izhodov:

— ženo pošlje k zdravniku, s sporočilom, da je nenadoma zbolel;

— sporoči v službo, da ima neodložljive zasebne opravke in da potrebuje dan, dva dopusta.

Ko se resnica ne da več prikrijevati, se dogaja, da celo alkoholikova žena telefonira moževemu šefu, da mu prizna dopust. Žena tako dela iz strahu, da moža ne bi vrgli iz službe, pri tem pa pozablja dvojne važne dejstev: denar, ki ga zasluži, tako požene po grlu. Morebitni postopek za izrek ukrepa prenehanja delovnega razmerja bi ga zagotovo spravil v razmišljanje in morebitno odločitev za zdravljenje.

Tako so si alkoholiki praktično v vseh delovnih organizacijah »izsilili« posebne norme, ki so v nasprotju z zakoni in samoupravnimi akti: trezni in marljivi občani imajo pravico izrabi letni dopust samo v dveh delih, alkoholiki običajno dobijo dopust za vsak dan pijančevanja. Ko pa jim zmanjka dopusta — dobijo bolniški stalež.

2. Iskanje zaveznikov. Alkoholik poskuša čimveč sodelavcev vključiti v svoj »pivski krožek«, kajti s tem si zagotovi solidarnostno prikrivanje paratiziranja.

3. Alkoholiki s svojimi znanimi

stališči že desetletja ustvarjajo pri prebivalstvu mnenje, »da je alkoholik priden delavec, kadar ne pije«, pri tem pa pozablja, da po večdnem izostanku z dela pridno dela zato, da se na ta način odkupi za prejšnje in bodoče »grehe«, nikakor pa v celoti ne povrne dolga. Po podobnem mehanizmu tudi mnoge žene alkoholikov menijo, »da so njihovi možje dobri, kadar ne pijejo«. Zaradi splošne strpnosti do alkoholičnega vedenja tudi osveščeni in dobronamerni šefi ne morejo ukrepati.

Rezultat poznamo: alkoholiki propadajo, razmere v delovni organizaciji se slabšajo.

Zanimivo je tudi naslednje: alkoholiki ne dajo veliko na papirnatih disciplinske ukrepe, edino odpusta z dela se ustrašijo, to pa je razumljivo. (se nadaljuje)

(Nadaljevanje z 2. strani)

— preverjala usklajenost pravilnika o inventuri z zakonom o knjigovodstvu,

— preverjala medsebojne terjatve in obveznosti,

— preverjala če je komisija sestavila inventurni elaborat in če le-ta obsega vso potrebno dokumentacijo in poročila,

— preverjala, ali so zaloge ob popisu pravilno ovrednotene.

V blagajniškem poslovanju bo SDK preverila:

— ali ima DO določen blagajniški maksimum,

— preverjala, če se ta maksimum prekoračuje,

— preverjala ali so blagajniški dokumenti pravilno shranjeni,

— preverjala ali je primerna shramba in zavarovanje gotovine ob prenosu.

Med nalogami v programu dela je tudi spremljanje izvajanja samoupravnih aktov zlasti še:

— pravilnika o disciplinski in materialni odgovornosti,

— pravilnika o delovnih razmerjih,

— pravilnika o delovnem redu,

— pravilnika varstva pri delu,

— pravilnika o zdravstvenem varstvu,

— samoupravnega sporazuma o delitvi sredstev za OD in sredstev skupne porabe,

— preverjala sistem stimulativnega nagrajevanja,

— spremljala izvajanje tudi drugih samoupravnih aktov.

Prav tako bo delavska kontrola:

— spremljala izvajanje srednjeročnega plana 1981—1985 in plan za leto 1982,

— izvajanje stabilizacijskih ukrepov,

— izvajanje usmerjenega izobraževanja,

— časovno in stroškovno spremljala investicije,

— preverjala razpise prostih del in nalog ter njihove točnosti,

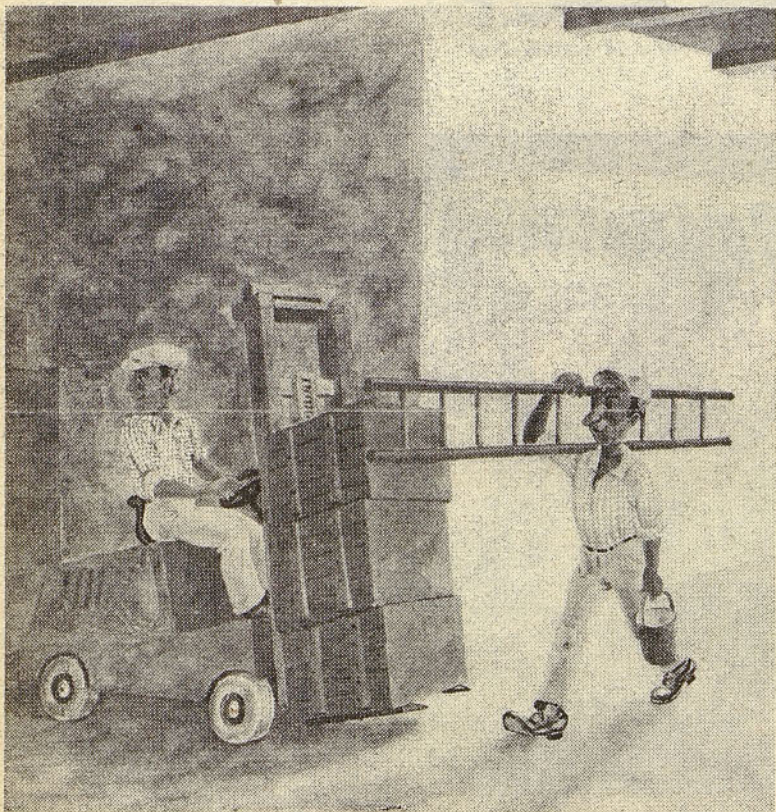
— obravnavala sodne odločbe,

— preverjala sklepanje pogodb o delu,

— tekoče spremljala odločitve oziroma sklepe vseh samoupravnih organov.

Poleg že opredeljenih nalog bo SDK obravnavala tudi druge naloge oziroma pobude, če bo to v cilju preventivnega delovanja oziroma odpravljanja nepravilnosti v DO. Program dela pa bo po potrebi še dopolnjevala. O svojem delu bo vsaj enkrat letno poročala delavcem na zboru oziroma delavskemu svetu.

Predsednik SDK DO
Vinko Brglez

Če videl svoj korak bi v ogledalu, ne bližal bi brezskrbno se vogalu...

Novo v knjižnici Hrastnik

1. Janez Stupica: ŠAH SKOZI STOLETJA

V slovenski in celo bogatejši srbsko-hrvaški literaturi doslej še ni bilo obsežnejšega originalnega dela, ki bi poseglo v starejšo šahovsko zgodovino. S knjigo »Šah skozi stoletja« poskuša profesor Janez Stupica, znani slovenski šahovski mojster in bivši državni prvak, odpraviti to vrzel na našem knjižnem trgu. Njegova knjiga opisuje razvoj kraljevske igre od njenih ugotovljenih začetkov sredi prvega tisočletja našega štetja pa vse do druge svetovne vojne, ko so s črno-belih aren odšli Lasker, Capablanca in Aljehin.

Knjiga pa ne vsebuje samo šahovske zgodovine, marveč je predvsem izvirno zasnovan učbenik, ki naj nadobudnega šahovskega začetnika pospremi na pot mojstva. Kot izkušen pedagog meni avtor, da delamo napak, ko vsiljujemo napredujočim začetnikom težko umljive hipermoderne šahov-

ske partije. V svojih razvojnih letih podoživlja človek zgodovino prednikov, šahist pa bi moral ustrezno podoživljati romantično in moderno šahovsko šolo, preden bi se udomačil v sodobni, hipermoderni. Ta misel je avtorja vodila, ko je povezal šahovsko zgodovino z modernim učbenikom.

Z imenitnim izborom, razlago in komentarjem partij, ki so jih v zadnjih štiristo letih odigrali vodilni šahovski mojstri, posreduje avtor znanje in skrivnost šahovske igre. Za zgodovinskim odrom nastaja in se ostri podoba sodobnega šaha, ki jo sestavlja mozaik znanja iz otvoritev, pozicijske in kombinacijske igre, ter končnic. Bralcu odkriva knjiga tudi lepoto študij in problemskega šaha ter njegov vpliv na igralčeve zamisli v praktični partiji. Prav tako pokaže, katere šahovske zakonitosti so se v stoletjih uveljavile in katere so bile kot zmotne iztrebljene.

Poseben mik dajejo delu opisi

družbenih dogajanj, pomembnih za razvoj človeške kulture in šaha kot sestavnega dela te kulture. Priljubljeno avtorjevo sredstvo so sporočene anekdote. Navsezadnje ne gre prezreti bogato slikovno gradivo, ki je objavljeno na koncu knjige ter poljudno jezikovno interpretacijo, ki bralcu lajša napor pri odkrivanju šahovskih skrivnosti.

S knjigo Janeza Stupice smo tako dobili delo, kakršnega še ni bilo v naši šahovski literaturi.

2. Zbirka PETDESET NAJLEPSIH PO IZBORU BRALCEV

Ta zbirka je nastala na osnovi želja in mnenj bralcev in knjižničarjev, izdala pa jo je Mladinska knjiga v Ljubljani. Pa si nekoliko pobliže oglejmo to zbirko!

Dunajčanka Selinko je za svoj zgodovinski roman DÉSIRÉE izbrala na toliko različnih načinov opisovano burno življenje in dobo Napoleona Bonaparteja. Zgradila je privlačno, na dejstvih in resnič-

nih osebah slonečo pripoved o Napoleonu in njegovi dobi, le da je v njej glavna oseba »Pepelka«, kot so jo radi imenovali — Désirée, hčerka marsejskega trgovca s svilno, ki je kot petintridesetletna s svojim možem maršalom Bernadottom zasedla švedski prestol. Zgodba njenega življenja se začne z njeno srečno zaroko s tedanjim mladim generalom Napoleonom, ki pa svoje kariere ni mogel tvegati s poroko s preprosto marsejsko lepoticco.

Désirée je preveden v 23 jezikov, Annemarie Selinko pa je z romanom hipoma zaslovela.

Cankarjev roman NA KLANCU seveda ne gre posebej predstavljati, saj ga dobro poznamo. Avtor sam je o njem dejal, da je to spomenik njegovi materi, kakršnega še ni imela človeška mati. In res je s pravó ustvarjalno močjo in sinovsko ljubeznijo ustvaril lik vedno se žrtvujóčega bitja, v katerem se je »večno žensko« uresničilo kot materinstvo.

»Nana je spustila srajco na tla in gola čakala, da bo Muffat prebral članek. Faucheryeva kronika, ki ji je dal naslov Zlata muha, je bila zgodba nekega dekleta, rojenega iz štirih ali petih generacij samih pijancev; po dolgem dednostnem procesu iz rodu v rod prehajajoče revščine in pijančevanja se je pri nji pojavila spolna razbrzdanost kot posledica živčne razvrzanosti. Hči pariškega predmestja, otrok pariških ulic, a zdaj odrasla, lepa, prekrasnega telesa, podobna vrtnici, ki je zrastle sredi gnojščica, se maščuje za zavržene in zaničevane, katerih sad je postala...«

V tem kratkem odlomku iz Zola-jevega romana NANA je zajeto bistvo zgodbe pa značaj in usoda pariške pouličnice in obenem ljubice pariških aristokratov. Zola je v Nani poskušal utelesiti obsojno družbo, njo pa spremeniti v orodje, ki naj to družbo uniči. Zola se pogumno spopada s problemi družbe, drzno trga lažne zavese in odkriva mračne podobe časa.

Zane Grey je z JEZDECI ŠKR-LATNE KADULJE ustvaril napeto pripoved z ameriškega jugozahoda iz časov, ko so priseljenci polagoma napredovali proti zahodu in osvajali vedno nove kose velikan-skih ozemelj Novega sveta. Jezdec-i škrlatne kadulje je pripoved o odnosih v malem naselju Cotton-woods, ki jih obvladuje verska ne-strpnost mormoncev do »neverni-kov«, zaostri prihod izrezanega ju-naka westernov — Lasitra (uni-čevalca mormonov), ki pa je ven-darle človek s čutom za pravičnost in ljubezen).

Roman je poln zapletov, vroče ljubezni, prijateljstva in samood-povedovanja na eni strani ter zlo-be, kriminala, nečlovečnosti na drugi strani. Dobro in pravično zmaga, srečno se razpleteta tudi osrednji ljubezenski zgodbi med osrednjo junakinjo mormonko Ja-ne Withesteen in Lasitrom ter med skrivnostnim črnim jezdecem — Elizabette Erne in Bernom Venter-som, ki jo je izvelkel iz razbojniš-kega gnezna.

Marija Vučetič

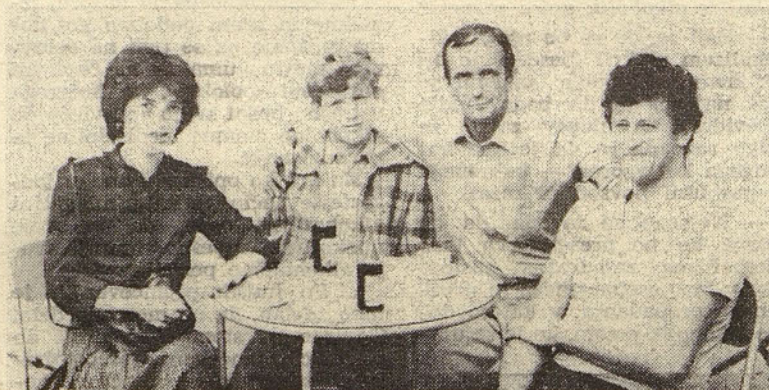
Večer plesov, glasbe in besede

OBČINI HRASTNIK IN KLJUČ (SR BIH) ŽE NEKAJ LET USPEŠNO SODELUJETA

Drugo leto teče, odkar sta občini Ključ (SR BiH) in Hrastnik navezali tesnejše stike in odkar uspešno sodelujeta na kulturnem področju. Letos so bili gostitelji Hrastničani. Ko so konec maja v Hrastniku gostovali kulturni de-lavci iz Ključa, so nam pripravili bogat kulturni program v besedi, plesu in glasbi.

Ob prireditvi pa se je najbrž, kljub pestrosti programa, marsi-komu najbolj vtisnil v spomin sklepni prizor prireditve, v katerem je nastopajoče na odru in gledalce v dvorani pesem Jugos-lavija združila v en sam moč-ni zbor.

M. K.

Ob takih in podobnih srečanjih se je porodilo že marsikatero prijateljstvo

Ob slovesu še spominski posnetek

Kako deluje disciplinska komisija

V DO Steklarni deluje disciplinska komisija na nivoju delovne organizacije, in sicer posamezne primere obravnava senat v sestavi 5 do 9 članov, odvisno od tega, iz koliko temeljnih organizacij so delavci, katerih kršitve senat obravnava na določen dan. Delovanje senata disciplinske komisije pri ugotavljanju odgovornosti za kršitve delovnih obveznosti je podobno delovanju sodišča in tudi v tem postopku veljajo določena načela, ki so odločilnega pomena za uspešno vodenje disciplinskega postopka.

Načela disciplinskega postopka so naslednja:

- Načelo vzajemnosti in načelo enakopravnosti določata, da so delavci za kršitve obveznosti odgovorni drug drugemu, da je položaj delavca v disciplinskem postopku enak za vse, ne glede na njihov položaj, kajti ukrepi se smejo izreči vsakemu delavcu, ne glede na njihov položaj, kajti ukrepi se smejo izreči vsakemu delavcu, ne glede na njegova pooblastila in odgovornosti.

- Pomembno načelo je tudi načelo zakonitosti, ki določa, da je treba v vsakem postopku za ugotavljanje delavčeve odgovornosti spoštovati načelo ustave, določbe zakona, kot tudi določbe samoupravnih aktov. Vsako kršenje teh načel pomeni nezakonitost postopka. Načelo zakonitosti nadalje pomeni, da je tisti, ki je pooblaščen uvesti postopek tudi dolžan, vložiti zahtevek za ugotovitev odgovornosti, če zve za storjeno kršitev in to ni prepuščeno njihovim prosti presoji, ali bo postopek sploh uvedel ali ne. Navedbo disciplinskega postopka morajo v primeru kršitve zahtevati:

- delavski svet TOZD in DSSS ter DS DO;
- individualni poslovodni organi;
- organ samoupravne delavske kontrole;
- sindikat;
- zbor delavcev delovne enote;
- družbeni pravobranilec samoupravljanja;
- pristojni organ družbenopolitične skupnosti.

V praksi načelo zakonitosti še ni dovolj zaživel, saj v naši delovni organizaciji vlagajo zahteve za uvedbo disciplinskega postopka le individualni poslovodni organi, poleg tega pa tudi kriteriji niso povsod enaki, saj se posamezne delavce prijavlja na

disciplinsko komisijo, druge pa ne, čeprav storijo enake ali podobne kršitve delovnih obveznosti. Po našem pravilniku o disciplinski in materialni odgovornosti je tudi neprijavljanje težje kršitve, za katero se zve, kršitev delovnih obveznosti. Ne glede na to, da lahko vložijo zahtevek le določeni organi, pa je pravica vsakega delavca, ki ve za kršitev delovnih obveznosti, da da pismeno pobudo za uvedbo disciplinskega postopka.

Načelo odgovornosti določa, da je delavec odgovoren samo za tiste kršitve obveznosti, ki so že vnaprej določene kot kršitve v samoupravnem aktu. Po načelu odgovornosti je delavec odgovoren samo za tiste kršitve obveznosti, ki jih je kršil drug. Ostala načela še določajo, da je disciplinski postopek javen, kar pomeni, da se lahko vsakdo udeleži postopka, predvsem pa delavec v postopku. Pri izjavah prič je potrebno, da podajo izjave ločeno. Izjave morajo podati popolne in po resnici, kajti od njih je odvisen uspeh postopka. Pri delu naše disciplinske komisije pogosto postaja problem, ker priče ne pridejo na zaslišanje ali ne podajo izjave in če ni drugih dokazov, se postopek ustavi, kajti po načelu osebne in krivdne odgovornosti je delavec odgovoren za kršitev le, če se ugotovi, da je naredil kršitev.

Disciplinska komisija je pri svojem delu popolnoma neodvisna in samostojna, odgovorna je samo delavcem, ki so ji zaupali to dolžnost. Zoper ukrep disciplinske komisije lahko ugovarja tako delavec, kateremu je bil izrečen disciplinski ukrep, kot tudi organ, ki je podal zahtevo za uvedbo postopka. Ugovor je potrebno podati v 30. dneh od vročitve sklepa na delavski svet temeljne organizacije ali DSSS, iz katere je delavec. Tudi v tem postopku velja načelo da na drugi stopnji delavcu ne more biti izrečen strožji ukrep, kot je bil izrečen na prvi stopnji, če sam vloži ugovor, če pa vloži ugovor organ, ki je vložil zahtevo, pa je delavcu lahko izrečen tudi strožji ukrep.

To je le nekaj načel in usmeritev, ki jih je potrebno upoštevati, če hočemo, da bo disciplinska komisija delovala v skladu s obstoječimi predpisi in da bodo izrečeni ukrepi temeljili na dokazanih kršitvah.

D. K.

Delovne obveznosti so kršili

Disciplinska komisija je na seji, dne 31. 5. 1982 obravnavala 21 kršitev delovnih obveznosti in izrekla naslednje ukrepe, ki jih objavljamo po preteku 30 dni, v katerih se delavci, ki smatrajo, da sklep disciplinske komisije ni pravilen, lahko podajo ugovor na delavski svet ustrezne temeljne organizacije oziroma delovne skupnosti. Ti ukrepi so:

DSSS

1. Brigiti BIDERMAN — prekinitev delovnega razmerja pogojno za dobo 6 mesecev, ker je v marcu nevestno, nepravčasno in malomarno izpolnjevala delovne in druge obveznosti v počitniškem domu v Bohinju.

TOZD ročna in polavtomatska predelava steklene mase

1. Miroslavi KLENOVŠEK — preklisk pogojno izrečenega ukrepa prekinitev delovnega razmerja; ker je po izteku pogojne prekinitev delovnega razmerja še osemkrat neopravičeno izostala z dela. Plačati mora tudi 2.400 din pavšalne odškodnine.

2. Adilu SPAHIČU — javni opomin in 600 din pavšalne odškodnine ker je dvakrat neopravičeno izostala z dela in zapustil delovno mesto, ter ni hotel več opravljati zadanih delovnih nalog.

3. Milanu ŠUNTI — prekinitev delovnega razmerja pogojno za dobo 6 mesecev, ker je v DO vnašal alkoholne pijače in imel nekorektne odnose z vratarjem pri evidentiranju izhoda.

4. Stanku ŠUBI — prerazporeditev na dela in naloge krogljarja za dobo treh mesecev in 100 din pavšalne odškodnine, ker je sam-

voljno zapustil delovno mesto in odšel domov.

5. Vincencu TAVČARJU — prekinitev delovnega razmerja pogojno za dobo 6 mesecev ter obvezno zdravljenje proti alkoholu, ker je osemkrat neopravičeno izostala z dela.

TOZD orodjarna s strgarsko cizlersko delavnico

1. Brunu ŠENTJURCU — prekinitev delovnega razmerja pogojno za dobo enega leta in obvezno zdravljenje proti alkoholu, ker je šestkrat neopravičeno izostala z dela.

Plačati mora pavšalno odškodnino 3.000 din.

TOZD energetika s ključavničarsko delavnico

2. Niku SIMONČIČU — prekinitev delovnega razmerja pogojno za dobo treh mesecev, ker je poleg že predhodno izrečenega disciplinskega ukrepa, vnašal v delovno organizacijo alkoholne pijače.

3. Ernestu TRBOVCU — javni opomin, ker je malomarno opravljal svoje delo.

Lažje so delovne obveznosti kršili

TOZD ročna in polavtomatska predelava steklene mase — Alojz Škorjanc, Anton Škrinjar, Stane Zmazek, Marjan Mekše.

TOZD energetika s ključavničarsko delavnico — Brane Dolinšek.

Delavski svet TOZD avtomatska predelava steklene mase je sprejel sklep, da se disciplinski ukrep tov. Jožetu Teršku, prekliče.

Podatke zbrala
Jelka Urbajs
Predsednik komisije
Edi Gorenšek

Pomen in vloga varstva pri delu

Vodja konstrukcijsko-tehnološkega oddelka

Vodja tega oddelka organizira in vodi delo v oddelku. V tehnološko konstrukcijski dokumentaciji mora zagotoviti uporabo ukrepov o varstvu pri delu.

Odgovoren je zlasti:

- s posredovanjem konstruktorjev in tehnologov pri konstrukciji, tehnologiji in orodja zagotoviti polno varnost delavcev pri izdelavi proizvodov in tudi delavcev, ki z njimi ravna med uporabo;

- za sestavo navodil za pravilno delo (posluževanje) s proizvodi, katere dobavlja in izdeluje sektor;

- da predvidi odgovarjajoče ateste za proizvode, ki jih izdelujejo v sektorju, in ki jih je treba po predpisih preizkusiti;

- da se strokovno izpolnjuje in spremlja tehnične dosežke s področja varstva pri delu, in da svoje znanje neposredno prenaša na svoje (podrejene) sodelavce v oddelku.

Vodja operativne priprave

Vodja priprave dela organizira in vodi delo na svojem delovnem področju. Dolžan je pravočasno pred izdajo naloga, zagotoviti uporabo varnostnih ukrepov in upoštevati predpise o varstvu pri delu.

Odgovoren je zlasti:

- da s posredovanjem skladiščnikov (skladiščne službe) zagotovi vsa potrebna sredstva osebne varstva in osebne varovalne opreme, kot tudi vsa sredstva, potrebna za varovanje delovnih priprav in naprav ter orodnih strojev;

- sodelovati mora pri izdelavi in sestavi načrtov za nabavo sredstev za varstvo pri delu;

- strokovno se mora izpopolnjevati in spremljati dosežke na področju varstva in svoje znanje neposredno prenašati na zaposlene.

Vodja delavnice

Vodja delavnice je neposredni vodja skupine delavcev, ki delajo v delavnici. Dolžan je organizirati delovni proces tako, da bodo delavci med delom popolnoma zavarovani pred nesrečami (poškodbami).

Zlasti pa je vodja delavnice dolžan:

1. seznaniti delavce z vsemi nevarnostmi pri določenem delu;
2. seznaniti delavce o ogroženosti na delovnem mestu ali pri postopku;
3. seznaniti vse delavce o pravicah, dolžnostih in odgovornostih za varstvo pri delu (po pravilniku o varstvu pri delu);

(Nadaljevanje prihodnjič)

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame in ome

KAROLINE JAGER

se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki so jo spremljali na njeni zadnji poti, ji darovali cvetja v poslednji pozdrav in nam izrazili sožalje.

Posebno se zahvaljujemo govorniku za poslovilne besede ter godbi in pevcem Svobode II.

Žalujejoče hčerke z družinami

V Medvodah je bil že 14. »peteroboj«

JESENIČANI SPET NAJBOLJŠI!

Naši brez prvih mest, zato pa znova priznanje za fair play

Prihodnje leto znova v Hrastniku

Blizu 350 športnikov in športnic z Jesenic, Kranja, Žalca, Hrastnika in Medvoda, se je konec maja zbralo v Medvodah na tradicionalnem, tokrat že 14. srečanju železarjev, gumarjev, kemikov, kovinarjev in steklarjev.

Športni tovariši iz petih slovenskih občin, iz petih različnih delovnih sredin so si znova segli v roke, da s športno manifestacijo znova izrazijo pripadnost bratstvu in enotnosti naših narodov in narodnosti, naši neuvrščeni politiki, naši skupni in nepremagljivi odločitvi, da nadaljujemo našo Titovo pot.

Znova smo si segli v roke stari znanci, rodila so se nova poznanstva. Izmenjale so se izkušnje, spregovorilo se je o nadaljnjem sodelovanju.

Tudi tokrat so bili športni dosežki v drugem planu, pa čeprav ni manjkalo tekmovalnega duha. V tem zanosu je bilo tudi nekaj ostrine, ostalo je nekaj bušk in prask, vendar vse v mejah fair playa. Tistih nekaj bušk in prask je hitro utonilo v pozabo, ostalo pa je tovarštvo, katerega takšne malenkosti nikakor ne morejo skaliti.

Največ športnega uspeha so imeli znova Jeseničani, ki so premočno osvojili prvo mesto v skupni razvrstitvi, kar je še dokaz več, da v tem kolektivu načrtno delajo na rekreativnem področju svojih delavcev. Naši predstavniki so se tokrat odrezali slabše kar zadeva tekmovalne rezultate. Zato pa so znova bili deležni splošnih simpatij za tovariške in fer odnose tako na tekmovalnih prizoriščih, kot zunaj njih. Najbrž nismo daleč od resnice, pa naj si to izzveni še tako neskromno, da je prav po zaslugi naših predstavnikov (tako športnikov kot športnih delavcev) postal »Peteroboj« to kar je: manifestacija športa in prijateljstva. Dokaz temu je znova nagrada za fair plač — Trofejo Janeza Jenka, pred leti prehitro umrlega soustanovitelja »Peteroboja« z Jesenic.

Organizator, domači Donit se je trudil po svojih najboljših močeh izpeljati celotno prireditve v zadovoljstvo večine. To, če ni teklo vse kot so mogoče nekateri posamezniki želeli, najbrž niti ni tako pomembno in nikakor ne podira splošne ocene. Ni manjkalo volje in prizadevanja. Kdor dela — greši, pa je že star in nam vsem dobro poznan pregovor.

Sicer pa bomo sami že čez leto dni imeli priliko »popraviti« vse tisto, kar je bilo po mnenju nekaterih posameznikov v Medvodah narobe. Vendar pa si moramo biti že danes z nečim na jasnem: organizacija kot izvedba takšne prireditve ne moreta sloiniti na plečih peščice ljudi, temveč morata biti naša skupna naloga. Prepričani smo, da bomo tudi organizaciji četrtih iger železarjev, gumarjev, kemikov, kovinarjev in steklarjev v Hrastniku kos. Kajti prav z organizacijo smo si pridobili ugled in spoštovanje. Bili smo vedno dobri gostitelji in vzorni organizatorji. To pa velja obdržati in potrditi. Konec koncev tega so se zavedali tudi medvoški organizatorji, ko so v zaključni Bilten med drugim zapisali: »O vašem počutju med nami ne bomo sodili. O tem boste izrekli mnenje sami. Če se nismo dovolj potrudili, nam svojo grajo povejte. Potrudili se bomo, da morebitne napake v prihodnje odpravimo, ne nazadnje, izkušnje koristijo tako nam, kot tudi tistim, ki bodo PETEROBOJE organizirali v prihodnje.«

ku kos. Kajti prav z organizacijo smo si pridobili ugled in spoštovanje. Bili smo vedno dobri gostitelji in vzorni organizatorji. To pa velja obdržati in potrditi. Konec koncev tega so se zavedali tudi medvoški organizatorji, ko so v zaključni Bilten med drugim zapisali: »O vašem počutju med nami ne bomo sodili. O tem boste izrekli mnenje sami. Če se nismo dovolj potrudili, nam svojo grajo povejte. Potrudili se bomo, da morebitne napake v prihodnje odpravimo, ne nazadnje, izkušnje koristijo tako nam, kot tudi tistim, ki bodo PETEROBOJE organizirali v prihodnje.«

Nogometaši so se upravičeno hudovali nad pristranskim sojenjem — lahko pa bi se tudi nad svojo neučinkovitostjo

REZULTATI

Mali nogomet	točk
1. Železarna	6
2. Donit	6
3. Sava	5
4. Steklarne	2
5. Ferralit	1

Tekmovanje v malem nogometu je prineslo največ razburjenja in izenačen boj za prvo mesto. Naši fantje so igrali slabše kot znajo. Svoje pa je v precejšnji meri prispevalo tudi pristransko sojenje zlasti ko so igrali domačini.

Odbojka	točk
1. Železarna	8
2. Ferralit	6
3. Sava	4
4. Donit	2
5. Steklarna	0

Na hitro zbrana in za nameček še nepopolna ekipa, našim ni mogla priigrati niti ene same zmage. Skoda kajti imamo igrišče, ki pa žal sameva.

Rokomet	točk
1. Sava	8
2. Ferralit	5
3. Donit	4
4. Železarna	3
5. Steklarna	0

Podobna ugotovitev kot za odbojkarje, velja tudi za rokometarje.

Sah	točk
1. Železarna	12
2. Sava	11,5
3. Steklarna	7
4. Donit	5,5
5. Ferralit	3

Sahisti so bili tokrat ena izmed naših boljših ekip. Dve zmagi sta jim prinesli zaslužen 3. mesto.

Streljanje — moški	krogov
1. Ferralit	707
2. Steklarna	698
3. Železarna	685
4. Sava	682
5. Donit	656

Posamezniki:
Delpin Ivo — Steklarna 182
Koritnik Rudi — Ferralit 182
Koritnik Franc — Ferralit 180

Ceprav nismo nastopili v najboljši postavi (strelci so ta čas nastopili tudi na Steklarskih

4. Donit	386
5. Ferralit	314
Posameznice:	
Kralj Majda — Železarna	174
Erika Vonda — Železarna	167
Hafner Bronja — Steklarna	164
Tudi naše predstavnice so se zelo dobro odrezale.	

Pikado — samo ženske	krogov
1. Donit	112
2. Sava	80
3. Ferralit	74
4. Steklarne	71
5. Železarna	47

Posameznice:
1. Bajrič Aziza — Donit 46
2. Ostojič Đura — Donit 36
3. Zlode Olga — Ferralit 35
Našim kot kaže pikado ne gre tako dobro od rok.

Namizni tenis — moški	točk
1. Železarna	8
2. Steklarna	6
3. Sava	4
4. Donit	2
5. Ferralit	0
Naši fantje bi bili lahko tudi najboljši.	

Namizni tenis — ženske	točk
1. Ferralit	6
2. Sava	4
3. Železarna	2
4. Donit	0

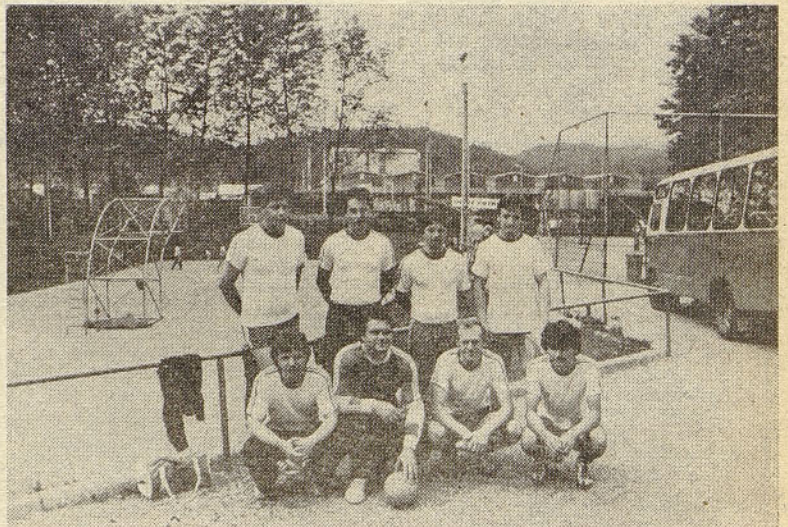
V tej disciplini nismo nastopili. Najbrž ne po krivdi organizatorjev?

Kegljanje — moški	kegljev
1. Železarna	2.498
2. Donit	2.482
3. Steklarna	2.409
4. Sava	2.292
5. Ferralit	2.244

Posamezniki:
1. Mikolič — Železarna 438
2. Hasanbegović — Železarna 433
3. Vilman 432
Našim fantom tokrat ni šlo najbolje od rok.

Kegljanje — ženske	kegljev
1. Železarna	1.393
2. Sava	1.387
3. Steklarne	1.368
4. Donit	1.353
5. Ferralit	777

Posameznice:
1. Zajc Ema — Sava 408
2. Teršek Sonja — Steklar. 403
3. Lužnik Majda — Zelezar 373

Tudi rokometarji s svojo uvrstitvijo najbrž niso zadovoljni

V pričakovanju rezultatov

<i>Ribolov</i>	točk	Končni vrstni red Peteroboja 82	točk
1. Donit	1.217	1. Železarna Jesenice	48
2. Železarna	389	2. Sava Kranj	38,5
3. Steklarna	327	3. Donit Medvode	34
4. in 5. Sava in Ferralit	0	4. Steklarna Hrastnik	30
Posamezniki:		5. Ferralit Žalec	28,5
1. Rozman — Donit	593	Tekst J. Premec	
2. Omahen — Donit	412	Foto R. Čičič	
3. Pinter — Železarna	308		

Konec dober — vse dobro. Bilo je lepo, čeravno ne najbolj uspešno

ZAHVALA

ob težki izgubi našega plemenitega moža, ata, dedka in pradedka

DOMINIKA VOUČKO

se najpristrčneje zahvaljujemo vsem, ki so nam pomagali v času njegove dolge bolezni in invalidnosti. Posebno zahvalo izrekamo dobrim sosedom, predvsem tov. Jamšek Nadi, ki nam je sredi noči priskočila na pomoč in prva izrazila besede tolažbe. Hvala tov. Mlakar Antonu za besede slovesa, krajevni ZB, Teren II, godbi, pevcem, darovalcem vencev in cvetja. Hvala za ustne in pisne izraze sožalja in vsem ki ste našega dragega ata pospremili na zadnji poti.

Hvala vsem, ki ste ga spoštovali in cenili njegovo delo, katerega je s takim veseljem in vestnostjo opravljal nad 60 let.

Zalujoča: žena Roza in hčerke Heda, Silva in Anica z družinami.

KINOPREDSTAVE V HRASTNIKU
IN NA DOLU

FILMSKI SPORED ZA OBDOBJE OD 15. 7. DO 15. 8. 1982.

Kino Delavski dom Hrastnik

HOTEL DRACULA, nemška shrhljivka, sredo 14. 7. ob 17. in 19. uri, četrtek 15. 7. ob 19. uri. Film ni primeren za otroke!

BRATJE BLUES, ameriška glasbena komedija, sobota 17. 7. ob 17. in 19.15, nedelja 18. 7. ob 17. in 19.15.

SENCE NEKEGA POLETJA, francoski erotični. Predstava v okviru »Filmskega gledališča« v ponedeljek 19. 7. ob 19. uri.

JAVNA HIŠA, francoska ljubezenska drama, sredo 21. 7. ob 17. in 19. uri, četrtek 22. 7. ob 19. uri. Film ni primeren za otroke!

RDEČA MASKA, hong-kong kung-lu, sobota 24. 7. ob 17. in 19. uri.

TRIJE LUMPI + PLAVOLASKA, francoska komedija, nedelja 25. 7. ob 17. in 19. uri, ponedeljek 26. 7. ob 19. uri.

MATINEJA: VARUH DIVJINE, ameriški western, sobota 24. 7. ob 10. uri, nedelja 25. 7. ob 10. uri.

SAHARSKA PREVARA, italijanski akcijski, sredo 28. 7. ob 17. in 19. uri, četrtek 29. 7. ob 19. uri.

PETI MUŠKETIR, ameriški pustolovski, sobota 31. 7. ob 17. in 19. uri, nedelja 1. 8. ob 17. in 19. uri, ponedeljek 2. 8. ob 19. uri.

SEDEM NEBEŠKIH DEKLET, ameriška akcijska komedija, sredo 4. 8. ob 17. in 19. uri, četrtek 5. 8. ob 19. uri.

WANDA NEVADA, ameriški western, sobota 7. 8. ob 17. in 19. uri, nedelja 8. 8. ob 17. in 19. uri, ponedeljek 9. 8. ob 19. uri.

MOŽ IZ DOLINE, ameriški western, sobota 7. 8. ob 10. uri, nedelja 8. 8. ob 10. uri. Matineja!

ON VE, DA SI SAMA? ameriški triller, sredo 11. 8. ob 17. in 19. uri, četrtek 12. 8. ob 19. uri.

MASČEVANJE SONNY LEEJA, hong-kong kung-fu, sobota 14. 8. ob 17. uri, nedelja 15. 8. ob 17. uri, ponedeljek 16. 8. ob 17. uri.

TA AMERIKA, 1. del, ameriški dokumentarni, sobota 14. 8. ob 19. uri, nedelja 15. 8. ob 19. uri, ponedeljek 16. 8. ob 19. uri. Film je za otroke neprimeren!

Kino Dol pri Hrastniku

PO KANALU DO ZLATA, angleška kriminalka, sobota 17. 7. ob 19. uri, nedelja 18. 7. ob 18. uri.

TRIJE LUMPI + PLAVOLASKA, francoska komedija, sobota 24. 7. ob 19. uri.

RDEČA MASKA, kung-fu, nedelja 25. 7. ob 18. uri.

Mladinska predstava: VARUH DIVJINE, ameriški western, nedelja 25. 7. ob 16. uri.

ROCK'N ROLL, italijanski glasbeni, sobota, 31. 7. ob 19. uri, nedelja 1. 8. ob 18. uri.

MELODIJA ZA LJUBEZEN, nemški erotični. Mladini do 15. leta ne dovolimo ogleda! Sobota 7. 8. ob 19. uri, nedelja 8. 8. ob 18. uri.

Mladinska predstava: MOŽ IZ DOLINE, ameriški western, nedelja 8. 8. ob 16. uri.

BRUCE LEE PROTI SUPERMANU, kung-fu, sobota 14. 8. ob 19. uri, nedelja 15. 8. ob 18. uri.

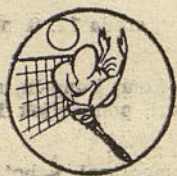
ZA OBISK SE PRIPOROČAMO!

»KRC« 14. OKTOBER, Hrastnik

Šport in rekreacija - iz meseca v mesec

Športni dogodek, do katerega so po družbenem dogovoru upravičeni vsi kategorizirani športniki, je v zadnjem času tema razprav tudi na občinski Telesnokulturni skupnosti. Trenutno prejemajo ta dodatek le igralci in igralke Kemičarja preko kluba, vendar ne zgornjo mejo limita. Sredstva za izplačilo so si pridobili z dodatnim zbiranjem preko reklam, prodaje značk itd. Analiza je pokazala, da bi za izplačevanje tega dodatka potrebovali v Hrastniku še dodatnih 116.000 din. S čimer bi poravnali obveznosti do vseh upravičencev. Toda kje dobiti denar?

Po podatkih strokovnega sveta za tekmovalni šport pri republiški ZTKO je na letošnjem državnem prvenstvu v streljanju z zračnim orožjem v Gornjem Milanovcu nastopilo kar 145 predstavnikov iz naše republike, kar nikakor ni v skladu z usmerjeno politiko tekmovalnj na zvezni ravni. Iz istega vira je bil iznešen tudi podatek, da denimo v košarki, rokometu in odbojki nastopa na zvezni ravni po 84 oziroma 76 ekip. Predlog samoupravnega sporazuma pa predvideva, da bi na zvezni ravni lahko nastopalo največ 54 ekip. To pa je primer le, v nogometu kjer kljub temu, da je naša najbolj množična panoga, nastopa na zvezni ravni — sezona 1981/82 le 50 ekip. Pa naj še kdo reče, da se NZJ ne obnaša stabilizacijsko. To žal ne velja za obisk »Mundiala« v Španiji.

Občinski praznik je bil tudi letos obeležen s številnimi športnimi prireditvami. Tako je na tradicionalnem nogometnem turnirju (mali nogomet) zmagala ekipa Orodjarna Steklarna (TOZD 4), ki je najprej premagala pripadnike JLA — Kasarna heroja Rajka Celje z 3:0 in nato še v finalnem obračunu vrstnike Sijaja z 2:1. Tretji so bili pripadniki JLA z zmago 1:0 proti ekipi Samskega doma Rudnik, ki pa so kljub temu nekoliko razočarani, saj so v zadnjih letih vedno zmagovali. Dodati pa moramo, da je bila celjska ekipa sestavljena iz starešin; Ti pa so bolj navajeni ukazovati.

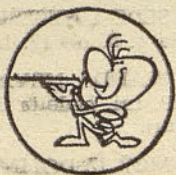
Resnično hvala vredno je število naslovov, ki so jih osvojili igralci in igralke NTK Kemičar v zadnji sezoni. Poleg štirih naslovov regijskih prvakov je tu še deset republiških in štirje državni naslovi. Največ naslovov je doseženo v mladinskih in pionirskih konkurencah po zaslugi izvrstne Vesne Ojsteršek, ki je osvojila vse možne naslove tako v pionirski kot mladinski konkurenci. Gre za podatek, ki veseli in ki zagotavlja tudi prihodnost hrastniškega namiznega tenisa.

Trim igre katerih organizator je Komisija za množičnost pri občinski TKS, potekajo letos precej

bolje kot v preteklih letih. Res, da vse prijavljene ekipe niso tudi nastopale, vendar je množičnost v primerjavi z preteklostjo več kot očitna.

Največ zanimanja vlada za tekmovalanje v malem nogometu, ker od 13 prijavljenih nastopa 12 ekip. Med tiste, ki so proti koncu malo popustili sodita ekipa KS Dol in Postaje LM. Zlobneži pravijo, da je prvim pošla volja, ker so izgubili vse možnosti za visoko uvrstitev, slednji pa so preokupirani s pobiranjem voznških dovoljenj. Bo menda oboje držalo. Imeniten uspeh je na mednarodnem mladinskem namiznotenškem prvenstvu CSR dosegla 14-letna Vesna Ojsteršek, ki je v tekmovalju posameznic osvojila 3. mesto in si priigrala lep pokal. V tekmovalju parov je bila Vesna manj uspešna saj je tako z Tatjano Krsnik (ženske dvojice) kot Ilijo Lupulescom (mešane dvojice) izpadla že v drugem krogu.

V ekipnem tekmovalju pa sta se Vesna in Pika (Krsnik) uvrstili v četrtfinale, potem ko sta premagali Anglijo in Nemčijo z 3:1 in izgubili z domačinkami — vrsto CSR 0:3.

Na tekmovalju v streljanju z zračno puško za »Pokal Nove Gradiške«, je nastopila tudi ekipa SD Rudnik Hrastnik, ki je med šestimi nastopajočimi vrstami s skromnimi 1429 krogi osvojila solidno tretje mesto. Pravijo, da je bil vzrok slabšemu nastopu: dolgo in naporno tekmovalje. To, da to tekmovalje ni bilo obvezno ne trdi nihče. Prepričani pa smo, da so Rešete, Kirn, Cvetko in Hrnčič sposobni doseči bistveno boljši izid od 1429 krogov.

Rokometaši z Dola pri Hrastniku so gostili ekipo Kolubare iz Lazarevca, ki je po gostovanju v Trbovljah, kjer je bila na obisku pri pobrateni občini, odigrala prijateljsko srečanje z domačo vrsto — novo ustanovljenim klubom RK Dol.

V izenačen in kvalitetno zelo dobri predstavi, katero si je ogledalo lepo število dolskih ljubiteljev rokometu, so zaslužno zmagali gostje iz Lazarevca z 29:27. Nič presenetljivega bi rekli če nebi vedeli, da so rokometiški člani osrednje srske lige, domačini pa se bodo šele v jeseni vključili v redno tekmovalje. Torej več kot spodbuden začetek.

Ekipa (moški) Kemičarja je z zmago v zadnjem krogu (le-ta je bil v Hrastniku 5. junija) osvojila še en naslov republiških prvakov in s tem ponovila lanskega uspeh ko so fantje trenerja Jureta Kleinovška tudi premočno osvojili prvo mesto. V zadnjem nastopu so: Markovič, Vizjak, Zalaznik, Žerko in Medved premagali se-

lekcijo Gorenjske — Triglav s 5:0, Pomurje — Sobota prav tako 5:0 in svojega edinega resnega nasprotnika ljubljansko Ilirijo s 5:4. Kako je bilo v kvalifikacijah, pa bomo zvedeli v naslednji številki Steklarja.

Kegljači Bratstva so si v srečanju z ekipo Krškega zagotovili tretji par prvenstvenih točk in se tako odlepili od ekip katerim preti zadnje mesto po prvem delu Zassavsko-posavske kegljaške lige. Škoda ker so fantje prišli v formo šele proti koncu prvenstva. Kajti njihova vrednost je prav gotovo večja od tistih šestih točk. V srečanju s Krškim (rezultat je bil 5186:5084 v korist Bratstva) so nastopili: Rancinger 891, Kovač 813, Drame 848, Roj 865, Čakč 872 in Laznik 897 podrtih kegljev. V gostujoči ekipi pa je bil najboljši Črnelič z 863 podrtimi keglji.

Res nerazumljiv je bil sklep IO NZ Slovenije, s katerim je bil NTK Hrastnik izločen iz sodelovanja v kvalifikacijah za območno člansko ligo — vzhodna skupina. Hrastničani so izpolnjevali vse pogoje z izjemo 11. člena Pedagoškega pravilnika, ki pravi, da je za vodenje 5. selekcije potreben ustrezen strokovni kader, to pa je trener I. razreda. Na vprašanje sekretarja NZS tov. Hrovatecu, če je to res tako velika ovira in če ne gre morda le za preveč formalistično stališče, ki je po mojem tudi malo birokratsko obarvano, sem dobil odgovor v obliki vprašanja: Češ ali lahko na fakulteti predava predmetni učitelj. Bil sem zatečen, kajti resnično si nisem mislil, da ob doktorju (Elsnerju) NZ Slovenije vodi toliko »predmetnih učiteljev«!...

Ekipa nogometašev Hrastnika pa bi bila verjetno sposobna uspešno nastopiti v OČL saj je v pripravi na kvalifikacije premagala enajsterico zagorskega Proletarca, kar za 10:3. Koliko pove ta izid pa je dovolj, če dodam, da so bili zagorski nogometaši tretji prav v OČL — vzhod. Dolgo časa pa so se potegovali celo za prvo mesto, ki je vodilo v osrednjo republiško nogometno ligo.

»Adijo Španija« so zapeli naši nogometaši, potem ko so se po 18-dnevem prijetnem potepanju (vmes so odigrali tudi tri trening tekme) po Španiji vrnili lepo zagoreli na beograjsko letališče. Sicer pa kako tudi ne bi bili veseli. Za 7-mesečno skupno potepanje po Jugoslaviji so bili nekateri deležni tudi izleta v Spa-

nijo. Slabe volje so se vrnili edino Miljanič (menda je bil v Španiji selektor naše reprezentance), Sušič, Petrovič in Šurjak, kajti zanje je bil dopust očitno prekratek. Kako bi šele reagirali, če bi lahko izbirali le med: Portorožem in Bohinjem...

Cilj občinskih TRIM iger je bil tokrat v odnosih do prejšnjih let prav gotovo dosežen. Bilo je veliko več resnosti, discipline in tudi množičnost se je občutno povečala. Največ zanimanja je vladalo za tekmovalje v malem nogometu (prek 230 udeležencev), pa košarki, kegljanju, rokometu, streljanju, namiznem tenisu. Manjša pa je bila udeležba v plavanju in šahu. Vse skupaj pa vendarle odraža korak naprej. Značilno za prvi del je tudi spoznanje, da so se v tekmovalje vključile tudi nekatere sredine ki v preteklosti z redkimi izjemami sploh niso sodelovale (SGP) in pa da so se »vrnile« nekatere sredine, ki so v lanskem letu počivale (Sijaj, TKI in delno tudi Steklarna).

Informativno naj še omenim, da smo v občini v zaključni fazi ustanovitve Zveze telesnokulturnih organizacij, katere osnovni namen je organizirati pod isto streho vse izvajalce telesnokulturnih organizacij v občini in s tem izboljšati ponudbo ter uvesti enotno politiko razvoja in izvajanja telesnokulturne dejavnosti. V ta namen je že v teku postopek ustanavljanja samostojnih TK organizacij, ki so bile vključene v Športno društvo Hrastnik, katero pa je bilo pretekli mesec s sklepom izrednega občnega zbora, ukinjeno.

Izkazalo se je namreč, da podporno društvo ni doseglo tistega za kar je bilo ustanovljeno in da njegov nadaljnji obstoj ni opravičljiv in družbeno koristen.

Je že tako, da je »Mundial« zasvojil vse navadne zemljane. Pravijo, da smo v dneh predstave svetovnih žogoborcev porabili za 7% več električne energije. Če je to res, ne vem. Vem pa da je bilo svetovno nogometno prvenstvo tema vseh razgovorov. To, da se je v tem času podražalo celo meso (spet!), pa najbrž še pomislili nismo. Koliko je bilo izgubljenih delovnih ur in še cel kup drugih reči pa bo najbrž kaj kmalu povedala — statistika. Pozor pred glavobolom!...

Aforizme ali kakorkoli že hočete imenovati te kratke zapiske, je tudi tokrat zbral, po svoje uredil in zapisal — Jože Premec.

ZANIMALO VAS BO

ZA MESEC MAJ 1982

SKLENILI DELOVNO RAZMERJE

TOZD 1 — ročna in polavtomatska predelava steklene mase

Rizo MESIČ — odnašalec stekla, Safete RIZVANOVIČ — odnašalec stekla, Marija SANTEJ — kontrolor stekla, Marija STARINA — odnašalka stekla, Ivo PAVLOVIČ — odnašalec stekla, Lojzi MARIČ — odnašalec stekla, Marko SAJNOVIČ — odnašalec stekla.

TOZD 2 — avtomatska predelava steklene mase

Marko PERIKIČ — delavec na kanalu, Fatima RIZVANOVIČ — kontrolor stekla, Lovro BOJANOVIČ — delavec na kanalu, Jadranka RADOČAJ — kontrolor, Amir LUKOVIČ — delavec na kanalu, Vinka TOMIČ — kontrolor stekla, Amir LUKOVIČ — delavec na kanalu, Vinka TOMIČ — kontrolor stekla, Drago DELIČ — delavec na kanalu, Milanko ODŽIČ — tehta-
lec zmesi.

TOZD 3 — dekorirnica in satinirnica

Branko JELAKOVIČ — pomožni delavec v slikarnici.

TOZD 5 — energetika in ostale delavnice

Janko FELICIJAN — delavec težak, Marino MAJCENOVIC — delavec težak.

DSSS

Marija RESMAN — pomožna delavka v jedilnici.

PREKINILI DELOVNO RAZMERJE SAMOVOLJNO

TOZD 1 — ročna in polavtomatska predelava steklene mase

Ivan FABIČ — odnašalec stekla, Stanko BANFIČ — odnašalec stekla, Suvada ZUKIČ — odnašalka stekla, Ernest JUG — odnašalec stekla.

TOZD 3 — avtomatska predelava steklene mase

Ljubica DAKIČ — kontrolor stekla, Miroslav KIRIČ — vlagalec v gilon, Vilko GORJUP — delavec na kanalu, Ankica MATANOVIČ — kontrolor stekla, Živka KLOBAS — kontrolor stekla, Osman DŽANKOVIČ — strojnik I, Zlatka NUHANOVIC — kontrolor stekla, Lovro BOJANOVIČ — delavec na kanalu.

TOZD 5 — energetika in ostale delavnice

Zijad BABIČ — delavec težak.

DISCIPLINSKO — IZKLJUČENI

TOZD 1 — ročna in polavtomatska predelava steklene mase

Milan PLANINC — krogličar.

TOZD 3 — dekorirnica s satinirnico

Ljubica STRAŽAR — pomožna delavka, pakirec.

UPOKOJENI

TOZD 1 — ročna in polavtomatska predelava steklene mase

Zofija LAZNIK — pakirec.

DSSS

Alojz VINTAR — vodja garde-
rob in sanitarij (invalid 3. kategorije).

Vsem upokojenim želimo še obilo zdravja in osebne sreče!

POROČILI SO SE

Miroslav ZOREC in Janja DETIČ, Šemsudin MEČIČ in Hedija HRNJIČ, Ljubica RAVNJAK in Sabit LJATIFI.

PRIRASTEK V DRUŽINI

Anica MIHAJLIL sin Franjo, Viktorija in Ladislav MATEKELJ hči Vesna, Branko SEBASU — sinova Damjan in Branko, Slavica in Nenad JERKOVIČ — hči Aleksandra, Arslan LALIČ — sin Edin.

KRVODAJALCI

Ivan ABRAM, Bruno BAJDA, Janez BREČKO, Franc GLAVAC, Jože GRUM, Anton KRIŽNIK, Vilijem KORBAR, Vilijem MAURER, Jože OBLAK in Ivan PRAH — vsi TOZD 1, Anton PERC in Leopold PODMENIK — oba TOZD 5, Erno SIHUR — DSSS, Anton STRMLJAN, Edi SRŠEN, Milan ŠUNTA, Jože ŠUBI, Stane TRBOVC, Stane TRNIKAR, Maks UČAKAR, Ladislava VIDMAR in Karl VIDMAR — vsi TOZD 1.

Krvodajalci, iskrena vam hvala!

REŠITEV KVIZA ZNANJA

Za nagradni KVIZ ZNANJA iz junijske številke »STEKLARJA« smo prejeli 23 rešitev. Pravilni odgovori so:

22. januar 1950
- Izvoljen je bil 60 članski delavski svet, Anton Sihur
- Brane Milinović, dipl. prav.; Maks Mrcina, dipl. ing.; Jože Klanjšek, Franc Češnovar, Dušan Povše, Jože Kastelic, Ivan Puffler (delegat)
- Oktober 1974
- TOZD 1 — ročna in polavtomatska predelava steklene mase

TOZD 2 — avtomatska predelava steklene mase

TOZD 3 — dekorirnica s satinirnico

TOZD 4 — orodjarna s strugar-sko cizelersko delavnico

TOZD 5 — energetika s ključavničarsko delavnico

Delovna skupnost skupnih služb (za opravljanje del skupnega pomena temeljne organizacije).

Za pravilne odgovore so bili z žrebom nagrajeni:

- nagrada 70 din — Ivan Kalpič
- nagrada 50 din — Dori Bizjak
- nagrada 40 din — Zvonka Dremel

Zgodbe, ki jih piše življenje

V novem okolju

Ko se mi je ponudila priložnost zaposliti v Steklarni, mi je to zelo veliko pomenilo. Ze nekaj mojih prijateljev si je poiskalo zaposlitev v Sloveniji in tedaj je tudi mene začelo vleči za njimi. Doma je postajalo čedalje težje — mlajši bratje in sestre, pogosto bolna mati, skromni očetovi dohodki, nekaj zemlje, zato bi bilo prav, da tudi jaz pomagam staršem pri preživljanju družine.

Tako sem s polno zaupanja odšla od doma, v nov svet. Razporedili so nas v samski dom delovne organizacije, nam razložili hišni red, nas seznanili z ostalimi pogoji in pravicami, ki nam pripadajo ter s tem, kdaj in kje začnemo delati. Med sabo smo se kar hitro spoznale. Tudi okolje se mi je zdelo sprejemljivo, tako da sem domotožje lažje premagala. Kasneje so nam tudi pojasnili, da bomo v teh prostorih le začasno, dokler se ne uredi nov samski dom. Res je bilo malce težje, predvsem zato, ker smo bile v sobi najmanj tri ali štiri in tako dostikrat ni bilo miru za počitek, ker smo imele različne delovne izmene. Bile so tudi takšne, ki niso znale potrpeti, se niso ozirale na to, da živijo z drugimi, niso želele prispevati k splošnemu redu in čistosti. To me je zelo motilo, saj bi se lahko bolj spoprijateljile in si med sabo pomagale.

Na delovnem mestu v kontroli stekla mi je postalo takoj všeč. Stirižmensko delo mi ni delalo večjih težav, z osebnim dohodkom pa sem bila sploh zelo zadovoljna. Sodelavke so me sprejele v svojo sredino, me učile, kako se pregleduje, kakšne so napake v steklenih izdelkih, zaradi katerih gredo v odpad in ob njihovi pomoči sem se hitro učila. Med sabo smo se tudi dosti pogovarjale, si pripovedovale težave in kmalu sem ugotovila, da so največji problem v glavnem stanovanju, vendar temu takrat nisem posvečala veliko pozornosti, ker sama pač nisem bila neposredno prizadeta, glavno mi je bilo, da lahko stanujem v samskem domu.

Ko sem prejela prvo plačo, je bil to zame velik dogodek in nekaj denarja sem poslala domov, da domačim pomagam po svojih skromnih močeh.

Spoznavala sem nove prijateljice in prijatelje. Hrastnik je sicer majhen kraj, vendar ima vseeno več možnosti za preživljanje prostega časa kot vas, kjer sem sicer doma. V prostem času smo skupaj posedali na gostilniškem vrtu in se pogovarjali o stvareh, ki pač zanimajo mlade, šli smo v kino, v slaščičarno, se kdaj obiskali med sabo ali se odpravili na sprehod. Počutila sem se srečna, svobodna in neodvisna. Imela sem delo, ki mi je bilo všeč, sredstva za preživljanje, streho nad glavo, krog prijateljev in to je bilo res najbolj pomembno. Z enim od prijateljev sva si odkrila obojestransko naklonjenost in postala fant in dekle. Pogosto sva se pogovarjala o najini prihodnosti, tudi o poroki, o tem, kako si bova uredila življenje.

Tudi on je delal v Steklarni, prebival v samskem domu. Oba sva se živela v novo okolje, dobro zaslužila in to se nama je zdela solidna osnova za dober skupen začetek. Čisto počasi in potihoma se je začel vame zajedati strah glede čisto praktičnih vprašanj, v glavnem pa zaradi stanovanja, ki bi ga potrebovala, če bi hotela zaživeti skupaj. Se preden sem doumela vso resnost tega problema, o čemer sem prej tolikokrat slišala pripovedovati sodelavke, pa sem jih poslušala samo z enim ušesom, se je zgodilo, da sem zanošila. Zato sva se s fantom poročila, ostati pa sva morala še naprej vsak v svojem samskem domu. Da bova imela otroka, se nama je zdelo nekaj izrednega. Koliko zakoncev je, ki ostanejo za vselej prikrajšani za to živo radost. Moje veselo pričakovanje otroka pa je grenil bridek priokus, ki mi je jemal vso voljo — stanovanja ni bilo dobiti. V tovarni so zmajali z glavo in nama razložili, da stanovanj ni, prosilcev pa je tudi veliko, pa še daj časa delajo kot midva in prav tako živijo v težkih razmerah. Zvedela sem tudi, da jih je nekaj tudi takih, ki so v podobnem položaju kot midva. Vse to sem težko razumela, ker se mi je zdel moj problem največji, najnujnejši. Poskusila sva poiskati stanovanje drugače, vendar vsepovsod brez uspeha. Nihče ni oddajal stanovanj in najem, v tovarni je bila dolga vrsta čakajočih, ne samo za nova, ampak tudi za stara stanovanja.

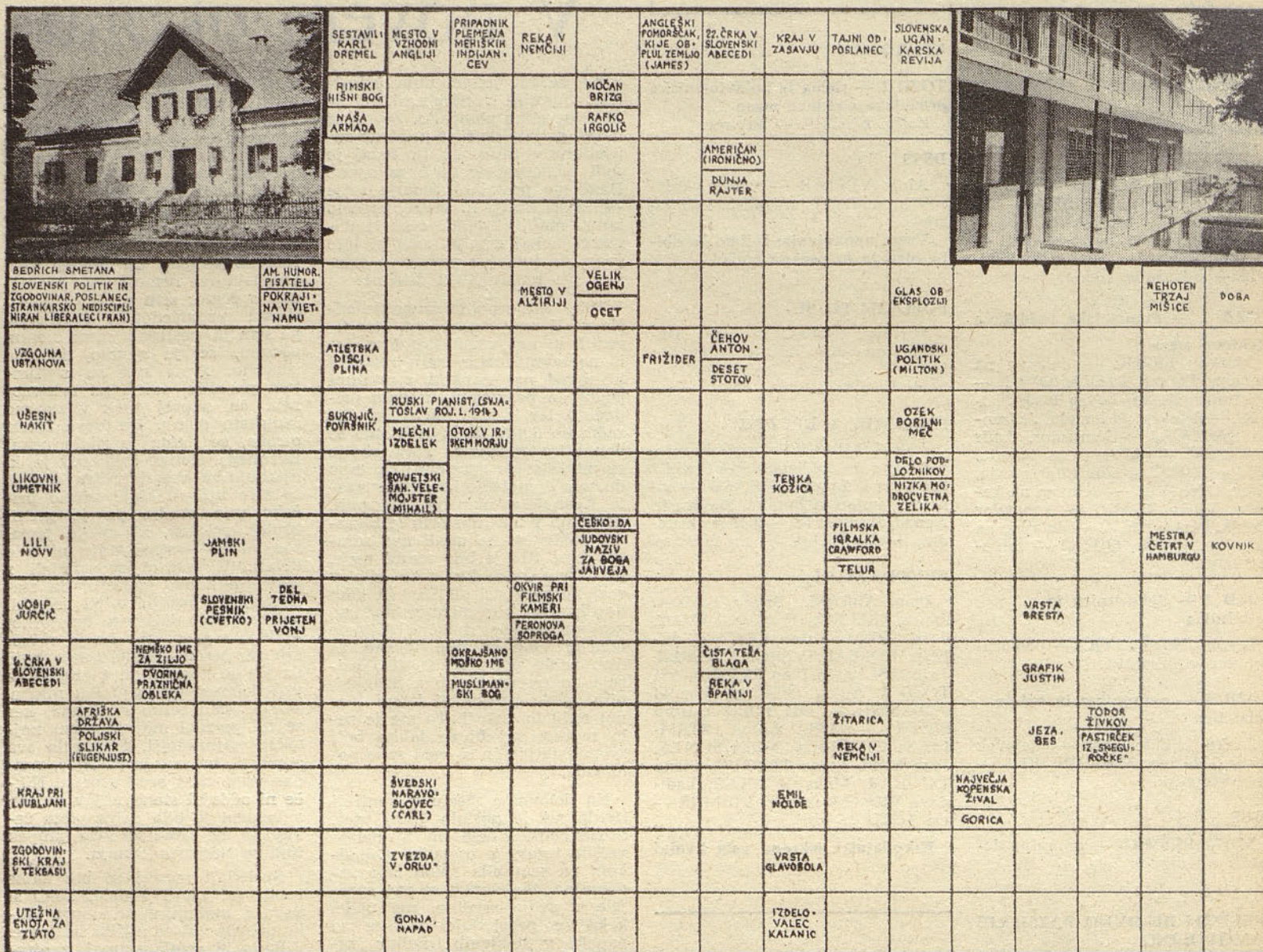
Naslednji meseci so bili zame težki, saj nisva vedela, kako si bova z možem v prihodnje lahko uredila najino mlado življenje. Rada bi ostala skupaj, z otrokom pa v samskem domu tudi ne bi mogla prebivati. Le nerada sem razmišljala o tem, da sva se oba obnašala malce lahkomišlno, da nisva o ničemer razmišljala, da sva videla le sebe in svoj problem, za katerega se nama je zdelo, da ga je treba najprej rešiti.

Tako je prišel čas, ko sem nastopila svoj porodniški dopust. Vrnila sem se domov, k staršem, kjer se je bilo vseeno lažje posvetiti otroku. S težkim srcem sem zapustila okolje, ki sem ga vzljubila. Želim si, da bi z možem dobila vsaj skromno in staro stanovanje, da bi lahko zaživela skupaj. Porodniški dopust je po svoje dolga doba, upam, da vendarle le ne prekratka za uresničitev te želje.

B.

DOPISUJTE V STEKLARJA

Nagradna križanka

Beseda urednika

Ko bo izšla tale številka Steklarja, boste mnogi že na dopustu: ob morju, v planinah ali pa kar doma, kjer boste postorili to in ono. Mnogi pa še vedno na delu in preštevali še... dni potem pa na dopust.

Naj bo tako ali drugače, poletje in čas dopustov je tu. Po že, kar ustaljeni navadi združimo sedmo in osmo številko Steklarja. In tako je tudi tokrat. Prijetno nam to povedati seveda ni, a kaj se more, ko si tudi dopisniki poiščejo svoj prostor pod soncem...

Vendar upamo, da zaradi izostanka Steklarja v avgustu ne boste neobveščeni. Sklenili smo, da bomo, kar se da, pogosto izdajali informator, v katerem vas bomo v prvi vrsti obveščali o gospodarskem položaju v delovni organizaciji, kot tudi o drugih pomembnih novicah.

Morda bodo kakšno rekli uganjkarji. Opozarjam jih, da je rok za oddajo križanke do 25. avgusta. Tudi ta križanka je po vsebini tokrat čisto počitniška, saj je ob slikah kup gesel, ki so logično povezana z njimi.

V juliju bomo tudi dvakrat praznovali. Dneva borca in dne-

vu vstaje slovenskega naroda pa se za občane Hrastnika oziroma za delavce Steklarne pridružujeta še dva pomembna dneva: praznik občine Hrastnik in z njim dan rudarjev ter ob 22. juliju — dan steklarjev. Praznične dni bomo obeležili s kulturnimi in drugimi manifestacijami ter tako ponovno poudarili njihovo vsebino.

Naj vam ob koncu teh vrstic dragi braci, sodelavci, dopisniki zaželim dolge in prijetne počitnice oziroma takšne kot si jih sami najbolj želite. Želim vam, da bi vam dale novih moči in vzpodbude za opravljanje nalog, ki so pred vami.

Na svidenje torej v septembru.

Urednik

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE

VODORAVNO: Dan samoupravljalcev, Ehnaton, žila, Oriana, L. M., Hanoi, oblak, kras, tamarinda, ajvar, otor, I. T., Thais, noč, ionizator, Ru, lira, Dvanajsti kongres ZKJ, Al, Ika, as, Oud, ikravost, azaleja, Basie, obraz, imaret, Aram, obrazac, Zora, NG, omaka, iperit, TAM, Kornati, enota, Atila, Antonij, carar, tukan.

D. K.

NAGRADNA KRIŽANKA

Med reševalce s pravilnimi rešitvami bomo z žrebom razdelili sedem nagrad:

1. nagrada 150 din
2. nagrada 100 din
- 3.—7. nagrada po 70 din

Izrezek z vpisano rešitvijo pošljite na naslov: Uredništvo »STEKLARJA«, Steklarna Hrastnik. Pri žrebanju bomo upoštevali samo pravilne rešitve, ki bodo v uredništvu do srede 25. avgusta.

NAGRAJENI REŠEVALCI

Za junijsko nagradno križanko smo prejeli 68 rešitev. Žreb je namenil nagrade naslednjim:

1. nagrada 150 din — Greta Jager
2. nagrada 100 din — Vikica Oplotnik
- 3.—7. nagrada po 70 din — Helena Romih, Erih Vovk, Silva Rot, Ignac Jeran, Lidija Kirn

NAIVEC

— Ni mi jasno, kako vam pri sisih uspeva, da prihajajo k vam visokokvalificirani strokovnjaki iz gospodarstva?

Branko Jermilov,
Nova Makedonija

Rešitev KVIZA ZNANJA na 15. str.

STEKLAR
GLASILO DELAVCEV STEKLARNE HRASTNIK

UREDNIŠTVO: Jasna Rižner-Kosm — odgovorni urednik, člani: Mili Kobal, Aleksej Us dipl. ing., Zdenka Fabjan, Majda Krošlin, Drago Kreže, Ernest Sihur ing., Karli Dremel in Anita Greben.

ODBOR ZA OBVEŠČANJE: Hilda Drame, Franc Suštar, Ingrid Meterc, Jože Godicelj II, Samo Klemen, Marjana Polzelnik, Janez Ciglar. Izhaja vsakega 15. v mesecu. Naslov: Steklar, glasilo delavcev Steklarne Hrastnik, tel. 814-622, interno 59 in 55. Tisk in klišaji AERO — TOZD grafika Celje.

Steklar

Priloga STEKLARJA 7—8/82

Pravilnik o popisu

Hrastnik, junij 1982

Na podlagi 70. člena zakona o knjigovodstvu (Uradni list SFRJ št. 25/81), 38. člena pravilnika o popisu in njihovih virov (Uradni list št. 40/81) so delavski sveti

TOZD ročna in polavtomatska predelava steklene mase dne 14. 5. 1982

TOZD avtomatska predelava steklene mase dne 7. 6. 1982

TOZD dekorirnica s satinirnico dne 24. 5. 1982

TOZD orodjarna s strugarsko cizlersko delavnico dne 7. 6. 1982

TOZD energetika s ključavničarsko delavnico dne 4. 6. 1982

Delovna skupnost skupnih služb dne 3. 6. 1982

sprejeli

PRAVILNIK O POPISU

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Ta pravilnik določa postopek, način in čas popisa (inventure), sredstev in njihovih virov, kot tudi tehniko samega popisovanja ter način usklajevanja terjatev in obveznosti ter usklajevanje knjižnega stanja z dejanskim.

2. člen

S tem pravilnikom se opredeljuje in urejajo naslednja vprašanja:

- predmeti popisa,
- popisne komisije,
- popis,
- ocenitev sredstev,
- poročilo o popisu.

3. člen

Vse temeljne organizacije združenega dela, združene v DO Steklarno in delovna skupnost morajo uskladiti stanje sredstev in njihovih virov, izkazano v knjigah, z dejanskim stanjem. Morebitne razlike med stanjem sredstev in njihovih virov, izkazanih v knjigah in dejanskim stanjem ugotavljajo temeljne organizacije in delovna skupnost s popisom. Popolni redni popis se opravi vsako leto po stanju na dan 31. decembra.

Poleg rednega letnega popisa je treba popisati sredstva in njihove vire tudi:

1. ob redni likvidaciji ali stečaju — izredni popolni popis,

2. ob statusnih spremembah — izredni popolni popis,

3. ko prevzemajo oziroma predajejo dolžnosti osebe, ki imajo v rokah materialne in denarne vrednosti, ki so predmet prevzema oziroma predaje — izredni delni popis,

4. v drugih primerih, če tako določa zakon, oziroma če tako sklenejo organi upravljanja v TOZD oziroma DSSS s svojim sklepom — izredni popolni ali delni popis.

4. člen

Popis se lahko prične največ 60 dni pred koncem poslovnega leta, vendar je treba v takih primerih v popisne liste pozneje na podlagi verodostojnih knjigovodskih listin vpisati vse spremembe stanja sredstev, nastale od dneva popisa do konca poslovnega leta.

Popis se lahko opravlja tudi v prvih dneh naslednjega leta, v katerih se ne dela.

II. PREDMET POPISA

5. člen

S popisom se ugotavlja v temeljnih organizacijah in v delovni skupnosti stanje vseh sredstev in njihovih virov na dan popisa, ne glede na to, ali pripadajo temeljnim organizacijam ali pa so pri njih v hrambi, na posodo, v obdelavi, dodelavi, predelavi, popravilu itd. Za popis sredstev, ki ne pripadajo temeljnim organizacijam, se uporabljajo posebne popisne listine.

Temeljne organizacije izkažejo na posebnih popisnih listih tudi stanje sredstev in njihovih virov, ki so sicer njena, pa trenutno niso pri njih (so na poti, v tujini, doma na posodo, v hrambo, obdelavo, dodelavo, predelavo, popravilo ipd.).

6. člen

Pred pričetkom popisa je treba opraviti primervano stanja po evidencah med skladiščih — popisnimi mesti in knjigovodstvom.

III. POPISNE KOMISIJE

7. člen

Popis opravijo komisije, ki jih s pismenim aktom ustanovijo delavski sveti temeljnih organizacij in delavski svet delovne organizacije.

Delavski svet delovne organizacije s pismenim aktom ustanovi komisijo za popis na nivoju delovne organizacije in sicer:

1. Centralna popisna komisija v sestavi predsednika in štirih članov,

2. Komisija za popis v počitniških domovih Bohinj — Portorož, predsednik in dva člana,

3. Komisija za popis nedovršenih investicij — predsednik in dva člana,

4. Komisija za popis gotovine, znamk in vrednostnih papirjev — predsednik in dva člana,

5. Komisija za popis obveznosti in terjatev — predsednik in dva člana,

6. Komisija za popis osnovnih sredstev — predsednik in dva člana,

7. Komisija za popis drobnega inventarja in opreme v DSSS — predsednik in dva člana,

8. Kontrolna komisija — predsednik in dva člana,

9. Komisija za popis zalog prehrabnenih izdelkov in drobnega inventarja v splošno kadrovskem sektorju, počitniški domovi in jedilnica — predsednik in dva člana,

10. Komisija za popis kartonske embalaže — predsednik in trije člani,

11. Komisija za popis sumljivih, spornih, neizterljivih ali zastaranih terjatev — predsednik in dva člana

12. Komisija za popis sredstev in opreme za potrebe SLO in DS — predsednik in dva člana.

8. člen

Delavski svet v temeljnih organizacijah s primernim aktom ustanovijo naslednje popisne komisije:

TOZD ročna in polavtomatska predelava steklene mase:

1. komisija za popis nedovršene proizvodnje — 5 članov,

2. komisija za popis drobnega inventarja v obratu — 4 člani,

3. komisija za popis drobnega inventarja v brusilnici — 4 člani,

4. komisija za popis steklarskega orodja — 4 člani,

5. komisija za popis in preračunavanje gotovih izdelkov v skladišču — 5 članov.

TOZD avtomatska predelava steklene mase:

1. komisija za popis surovin — 3 člani,

2. komisija za popis nedovršene proizvodnje — 3 člani,

3. komisija za popis drobnega inventarja — 3 člani,

4. komisija za popis orodja in modelov — 3 člani,

5. komisija za popis in preračunavanje gotovih izdelkov — 5 članov.

TOZD dekorirnica s satinirnico:

1. komisija za popis nedovršene proizvodnje — 3 člani,

2. komisija za popis drobnega inventarja — 3 člani.

TOZD orodjarna s strgarsko cizlersko delavnico:

1. komisija za popis sive litine — 3 člani,

2. komisija za popis drobnega inventarja — 3 člani.

TOZD energetika s ključavničarsko delavnico:

1. komisija za popis in preračunavanje pomožnega materiala — 7 članov,

2. komisija za popis drobnega inventarja — 3 člani,

3. komisija za popis gasilnega orodja — 3 člani.

9. člen

Delavski svet delovne organizacije in delavski sveti temeljnih organizacij v aktu o ustanovitvi komisij iz 8. člena določijo člane komisij, čas popisovanja, rok, do katerega mora biti popis opravljen in rok, do katerega mora centralna popisna komisija poslati poročilo o popisu organov upravljanja.

10. člen

Organizacijo dela v zvezi s popisom na nivoju delovne organizacije vodi individualni poslovodni organ, ki je odgovoren za ekonomiko in organizacijo poslovanja.

Organizacijo dela v zvezi s popisom v temeljnih organizacijah vodijo individualni poslovodni organi temeljnih organizacij, ki so odgovorni za ekonomiko in organizacijo poslovanja.

Na podlagi sklepa delavskega sveta delovne organizacije in sklepov delavskih svetov v temeljnih organizacijah izdajo osebe, ki vodijo organizacijo dela v zvezi s popisom, komisijam pismena navodila za popis.

Pismena navodila za popis prejmejo člani centralne popisne komisije, predsedniki popisnih komisij, delavci, ki odgovarjajo za denarne in materialne vrednosti ter vodja gospodarsko-računskega sektorja.

11. člen

Člane popisnih komisij predlaga oseba, ki vodi delo v zvezi s popisom.

Popisna komisija ima predsednika in najmanj dva člana.

Predsedniki in člani popisnih komisij ne smejo biti vodje oziroma delavci, ki imajo v rokah materialne in denarne vrednosti in tudi vodje oziroma delavci, ki opravljajo knjigovodsko delo.

Centralna popisna komisija pomaga pri organizaciji in vodenju popisa ter usklajuje delo popisnih komisij.

12. člen

Člani popisne komisije so odgovorni za resničnost s podpisom ugotovljenega stanja, pravilno sestavitev popisnih list, pravočasen popis in pravilnost poročila o popisu.

IV. POPIS

13. člen

Predsednik vsake popisne komisije sestavi s pomočjo strokovnih služb in osrednje popisne komisije načrt, po katerem bo komisija delala. V načrtu morajo biti opisana vsa dejanja, ki jih mora komisija opraviti pred popisom, med njim in po njem. Datum in ura začetka popisa ter rok, v katerem bo popis opravljen, morajo biti v skladu z roki iz sklepov delavskih svetov in v skladu z navodili organizatorjev popisa.

En izvod načrta prejme tudi organ samoupravne delavske kontrole.

14. člen

Osnovna sredstva, surovine, material, gotove proizvode, blago itd. je treba pred popisom grupirati in urediti, da bi bilo popisovanje lažnje in hitrejše. Ukreniti je potrebno vse, da se osnovna sredstva, surovine, material, gotove proizvode, blago itd. pravilno razvrsti, sortira po vrstah in dimenzijah in da se jih opremi z nomenklaturnimi karticami po nomenklaturi, ki jo delovna organizacija uporablja, da ne bi prišlo do napačne in nepravilne ugotovitve dejanskega stanja.

15. člen

V popisne liste je treba vpisati imena in vrste sredstev, merske enote, nomenklature številke, cene in dejansko stanje.

Podatki iz knjig oziroma ustreznih evidenc v količinah in vrednostih se vpišejo v popisne liste šele po popisu sredstev. Vodja gospodarsko-računskega sektorja, vodja knjigovodstva in ostali delavci, ki opravljajo knjigovodsko delo, ne smejo dajati popisnim komisijam knjigovodskih podatkov

o količinah in vrednosti, dokler se ne prepričajo, da je popis sredstev, za katera se zahtevajo podatki, končan. Po popisu je dovoljeno popraviti samo očitne napake.

Popisne liste morajo biti zložene in rekapitulirane po posameznih sintetičnih kontih. Popisne liste se izpolnijo s kopiranjem v dveh izvodih. Izpolnjene popisne liste podpišejo člani popisne komisije in osebe, ki imajo v rokah popisna sredstva.

16. člen

Delo pri popisu obsega:

1. ugotavljanje, merjenje, preštevanje in natančnejše opisovanje materialnih vrednosti v naturi in vpisovanje teh podatkov v popisne liste ter ugotavljanje drugih sredstev in njihovih virov,

2. vpisovanje knjigovodskih podatkov v popisne liste,

3. denarno obračunavanje materialnih vrednosti,

4. ugotavljanje razlik med dejanskimi stanji, ugotovljenimi s popisom, in stanji, izkazanimi v knjigovodstvu ter ugotavljanje vzrokov takega neskladja,

5. druga opravila, nujna za popis sredstev in njihovih virov.

1. Popis osnovnih sredstev v uporabi

17. člen

S popisom osnovnih sredstev v uporabi je treba zajeti vsa osnovna sredstva v uporabi po njihovih kategorijah in vrstah v skladu z zakonom, ki ureja amortizacijo osnovnih sredstev.

S popisom je treba zajeti tudi skupna osnovna sredstva sorazmerno višini vloženih sredstev ter stanovanjske hiše in stanovanja, združene v stanovanjske samoupravne interesne skupnosti. Ta osnovna sredstva je treba v popisnih listah izkazati posebej.

2. Popis investicij v teku

18. člen

Dovršene in nedovršene investicije se popisujejo enako kot osnovna sredstva v uporabi.

Pri popisu investicij v teku mora popisna komisija ugotoviti, ali ustreza stopnja dovršenosti, kot je izkazana in izplačana po začasnih obračunih situacijah, dejanski stopnji dovršenosti in ali so bila izplačila pravilna.

Pri teh nalogah lahko pomagajo popisni komisiji izvedenci. Iz dovršene investicije in za investicije, ki so se začele deloma uporabljati, je treba ugotoviti dan, ko so bile končane oziroma ko so se začele uporabljati.

3. Popis surovin in materiala

19. člen

S popisom surovin in materiala je treba zajeti zaloge surovin, materiala, pomožnega materiala, medsebojnih proizvodov in aktov ter drugih vrst materiala v skladiščih, v obdelavi in manipulaciji.

Popisna komisija mora popisati tudi surovine in material, ki so bili dani za proizvodnjo, do dneva popisa pa jih še niso uporabili v proizvodnji. Te količine je treba knjigovodsko preknjižiti, kot da so v zalogi, pri tem pa paziti, da se ne popišejo dvakrat (v zalogi in v nedovršeni proizvodnji).

4. Popis drobnega inventarja in embalaže

20. člen

Pri popisu drobnega inventarja in embalaže je treba posebej izkazati količine in vrednosti sredstev, ki so v zalogi in posebej količine, ki so dane v uporabo. Pri sredstvih, ki so bila dana v uporabo, je treba preveriti, ali je pri zalogah teh sredstev evidenca v tem, komu so bila ta sredstva izdana (reverzi, boni, žetoni, markice). Na podlagi te evidence se ugotovi pri katerih delavcih so ta sredstva, v kolikšnih količinah, dimenzijah ipd.

Ce se ugotovi, da pri posameznih delavcih ni teh sredstev in tudi ni dokaza, da so jih kot dotrajana vrnili, je treba to v popisnih listinah posebej izkazati. V popisnih listinah je potrebno posebej izkazati tudi dotrajani drobni inventar.

5. Popis nedovršene proizvodnje

21. člen

Nedovršena proizvodnja oziroma nedovršeni proizvodi se popišejo na posebnih popisnih listah, ki imajo stolpce po elementih obračuna.

Popis je treba opraviti z merjenjem, prištevanjem ali na drug primeren način. Napraviti je potrebno kronološki seznam vseh delovnih nalog, po katerih produkcijski proces še ni končan oziroma po katerih gotovi proizvodi še niso predani v skladišče.

Kot nedokončana proizvodnja se sme izkazati samo proizvodnja, ki je z vidika tehnološkega procesa proizvodnje v redu in pri kateri se bo še nadaljeval proizvodni proces.

6. Popis gotovih proizvodov

22. člen

Popis zalog gotovih proizvodov se dela enako kot popis zalog surovin in materiala.

S popisom se zajemajo samo tiste količine gotovih izdelkov, ki so bili sprejeti v zalogo oziroma skladišče.

7. Popis polizdelkov in delov

23. člen

Popis polizdelkov in delov se dela enako kot popis materiala oziroma gotovih izdelkov proizvodov, pri tem pa je treba paziti, ali so polizdelki in deli pravilno klasirani po kakovosti.

8. Popis blaga

24. člen

Popis zalog blaga v skladišču in prodajni se dela enako kot popis zalog drugih materialnih vrednosti. Za boljše preglednost se pri popisu blaga praviloma deli:

- na brezhibno blago,
- na poškodovano blago ali blago z napako, ki pa je kljub temu primerno za prodajo,
- na neuporabno blago
- na nekurantno blago.

Pri popisu zalog blaga se posebej popiše in v popisnih listih posebej izkaže blago, prejeta s konsignacijo oziroma komisijsko prodajo v skladišču s predpisi.

9. Popis drugih zalog

25. člen

Proizvodi oziroma blago, odpravljeni kupcem do dneva popisa, se ne popišejo kot proizvodi oziroma blago v zalogi.

S popisom je treba zajeti tudi vsa materialna sredstva, ki ne pripadajo temeljnim organizacijam, na dan popisa pa so pri njem. Pri popisu se morajo v posebnih listah izkazati tudi sredstva, ki pripadajo temeljnim organizacijam, pa pri popisu niso pri njih.

V delovni organizaciji se vsako leto opravi tudi popis sredstev, ki so namenjena za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito, popis knjig, kulturnih spomenikov, predmetov muzejske vrednosti ter predmetov, ki so pod družbenim varstvom kot naravne in druge znamenitosti.

10. Popis in ugotavljanje denarnih in drugih oblik terjatev in obveznosti

26. člen

Komisija za popis obveznosti in terjatev in komisija za popis sumljivih, spornih, neziterljivih ali zastaranih terjatev napravi popis vseh terjatev in obveznosti s stanjem na dan 31. decembra poslovnega leta. Komisija ugotovi, ali je pravna podlaga za vsako terjatev oziroma obveznost, ali je pravilno ugotovljena višina terjatev oziroma obveznosti ter preuči vzroke, zakaj terjatev ni bila pravočasno izterjana oziroma izplačana,

ali so terjatve oziroma obveznosti krite s predpisanimi instrumenti za zavarovanje plačila, ali je bil vreden postopek za izterjano terjatve, katerih rok je potekel ipd.

Komisija za popis sumljivih, spornih, neizterljivih ali zastaranih terjatev ugotavlja, ali so posamezne terjatve likvidirane, ali so neizterljive ali zastarane in če so, mora to komisija v svojem poročilu izkazati posebej.

Terjatve oziroma obveznosti, za katere ni pravilne dokumentacije, izkaže popisna komisija v popisnih listah ločeno.

Pri popisu terjatev in obveznosti ugotovi popisna komisija, ali so terjatve in obveznosti usklajene v skladu s pravilnikom o načinu in rokih za vsklajevanje terjatev in obveznosti. Če niso, jih mora popisna komisija v popisnih listih in v poročilu izkazati posebej.

Popis gotovine in drugih vrednosti v blagajni, čekov, menic, obveznic in drugih vrednostnih papirjev ter tujih plačilnih sredstev se napravi z vpisovanjem zneskov dobljenih s preštevanjem. Te vrednosti se izkažejo v posebnih listah, in sicer po vrstah. Popis denarnih sredstev na računih pri službi družbenega knjigovodstva in bankah se napravi na podlagi izpiska o stanju sredstev na teh računih.

V. OCENITEV SREDSTEV

27. člen

Vrednost stvari, ki sestavljajo osnovna sredstva in sredstva skupne porabe, se izkaže po cenah, po katerih jih na dan popisa vodi knjigovodstvo.

Vrednost osnovnih sredstev in sredstev skupne porabe, ki so bila pri popisu najdena kot presežek, se izkaže s tržno vrednostjo, če tržna vrednost ni znana, jo oceni posebna komisija, ki mora pri tem upoštevati njihovo izrabljenost.

Investicijska dela, ki so v teku, se izkažejo z vrednostjo stroškov nastalih do dneva popisa oziroma do dneva, ko se izkazuje stanje.

28. člen

Vrednost surovin in materiala, drobnega inventarja in embalaže v zalogah se izkaže po povprečni ceni, pri čemer je treba v obračunu upoštevati tudi saldo konta popravka (odpisa) vrednosti surovin in materiala.

Vrednost drobnega inventarja in embalaže v uporabi se izkaže po cenah, po katerih jih vodi knjigovodstvo.

29. člen

Vrednost zalog gotovih proizvodov s prodajno ceno, ki je večja ali enaka vred-

nosti, po katerih jih temeljna organizacija združenega dela vodi v svojem knjigovodstvu, se izkaže z vrednostjo, ki jo izkazujejo poslovne knjige.

Vrednost gotovih proizvodov s prodajno ceno, ki je nižja od vrednosti s katero jih temeljna organizacija vodi v svojem knjigovodstvu, izkaže organizacija po povprečni prodajni ceni, ki jo je zanj dosegla zadnji mesec v zadanem koledarskem letu. V vrednost zalog gotovih proizvodov se vštejejo materialni stroški in amortizacija do zneskov porabljenih za njihovo proizvodnjo.

30. člen

Vrednost gotovih proizvodov in trgovskega blaga, ki ga v zadnjem mesecu zadevanega leta ni prodajala, ugotovi temeljna organizacija po povprečni prodajni ceni, ki jo je dosegla v mesecih, v katerih jih je v tistem letu zadnjič prodajala.

Če organizacija nekih gotovih proizvodov v tistem letu sploh ni prodajala, izkaže njihovo vrednost z vrednostjo, ki jo imajo enaki ali podobni proizvodi na trgu.

Razliko, nastalo zaradi zmanjšanja vrednosti zalog gotovih proizvodov in trgovskega blaga po predhodnem in po tem členu, krije organizacija ob sestavitvi zaključnega računa in celotnega prihodka.

31. člen

Vrednost nedovršenih proizvodov in polproizvodov, ki imajo tržno ceno, ugotovi temeljna organizacija v skladu s predhodnim členom tako, kot ugotovi vrednost gotovih proizvodov.

Vrednost nedovršenih proizvodov in polproizvodov, za katere ne more ugotoviti tržne cene, izračuna organizacija tako, da ustreza vrednosti gotovih proizvodov, in sicer tako, da zmanjša vrednost gotovih proizvodov za materialne poslovne stroške in amortizacijo ter za osebne dohodke, zakonske in pogodbene obveznosti, potrebne, da se iz takega polproizvoda oziroma nedovršenega proizvoda izdelata gotov proizvod.

Razliko, nastalo zaradi zmanjšanja vrednosti zalog nedovršenih proizvodov in polproizvodov krije organizacija ob sestavi zaključnega računa in celotnega prihodka.

VI. POROČILO O POPISU

32. člen

Po popisu sestavi vsaka komisija poročilo o popisu, ki vsebuje mnenje v ugotovljenih primanjkljajih in presežkih, pripombe in izjave delavcev, ki imajo v rokah materialne in denarne vrednosti, o ugotovljenih razlikah ter predloge za knjiženje oziroma likvidacijo razlik (v breme delavcev ali v breme temeljne organizacije). Komisija mora v poročilu predlagati tudi ukrepe za odpravo pomanjkljivosti v materialnem in finančnem poslovanju.

Poročilo o popisu preda komisija skupaj s popisnimi listi centralni popisni komisiji. En izvod poročila o popisu preda komisija samoupravni delavski kontroli v temeljni organizaciji.

33. člen

Poročilo popisne komisije mora izčrpno pojasniti tudi primere presežkov oziroma primanjkljajev, ki so nastali kot posledica možnih napak zaradi zamenjave posameznih vrst oziroma dimenzij istovrstnega materiala, drobnega inventarja itd. Za ugotovljene presežke ni dovoljen pobot z ugotovljenimi primanjkljaji, razen v primeru očitno zamenjave posameznih podobnih vrst materialnih vrednosti.

34. člen

Osrednja popisna komisija sestavi na podlagi poročila popisnih komisij zbirno poročilo in ga do 15. januarja preda:

- delavskim svetom v TOZD in DSSS,
- vodji gospodarsko računskega sektorja in
- organu samoupravne delavske kontrole v TOZD in na nivoju delovne organizacije,
- individualnemu poslovnemu organu.

Poleg zbirnega poročila preda centralna popisna komisija gospodarsko računskega sektorja tudi popisne liste, rekapitulirane po posameznih sintetičnih kontih.

35. člen

Delavski sveti vseh temeljnih organizacij in delovne skupnosti obravnavajo zbirna poročila na skupni seji, na kateri morajo biti tudi člani popisnih komisij, člani samoupravne delavske kontrole in vodja gospodarsko računskega sektorja.

Na podlagi poročila odločajo delavski sveti o:

- načinu odprave in knjiženju ugotovljenih primanjkljajev in presežkov,
- velikosti odpisa vrednosti dvomljivih in spornih ter neizterljivih in zastaranih terjatev,
- materialnih sredstvih, ki se vzamejo iz uporabe oziroma se zaradi izrabljenosti odpišejo,
- načinu odprave in knjiženju razlik, ugotovljenih zaradi zmanjšanja kakovosti surovin, materiala, gotovih proizvodov, blaga in drugih sredstev,
- znesku, načinu in rokih, v katerih morajo delavci, odgovorni za ugotavljanje primanjkljaja, povrniti škodo.

Zapisniki seje delavskih svetov, na kateri so obravnavali poročilo o popisu, in odločbe, izdane na podlagi sklepov delavskega sveta, so sestavni del inventurnega elaborata in podlaga za knjiženje.

36. člen

Poročilo o popisu, ki jih pripravijo komisije za popis, imenovane od delavskega sveta delovne organizacije, obravnavajo delavski sveti vseh temeljnih organizacij in delovne skupnosti.

Poročila o popisu, ki jih pripravijo komisije za popis, imenovane od delavskega sveta posamezne temeljne organizacije, obravnavajo le delavski sveti, ki so te komisije imenovali.

37. člen

Poročilo o popisu je treba skupaj z ustreznimi sklepi in odločbami delavskih svetov temeljnih organizacij in delovne skupnosti poslati vodji gospodarsko računskega sektorja do 25. januarja tekočega leta za prejšnje leto. Za to so odgovorni individualno poslovodni organi v temeljnih organizacijah in vodja delovne skupnosti.

38. člen

Vodja gospodarsko računskega sektorja poskrbi na podlagi poročil, sklepov in odločb iz prejšnjega člena za uskladitev knjigovodskega stanja sredstev in njihovih virov z dejanskim stanjem. Uskladitev se opravi s stanjem na dan 31. decembra.

39. člen

Terjatve in obveznosti se usklajujejo vsako leto s stanjem na dan 31. oktobra poslovnega leta.

Uskladitev se opravi na predpisanem obrazcu IOP — Izpisek odprtih postavk. Nerazčiščene terjatve (postavke) oziroma tiste, ki jih dolжник izpodbija, je mogoče usklajevati tudi zapisniško.

40. člen

Terjatve oziroma obveznosti iz naslova čekov, revaloriziranih menic in iz naslova drugih vrednostnih papirjev ter terjatve oziroma obveznosti, krite z akreditivom in garancijo, se štejejo za usklajene.

Terjatve, ki so plačane in terjatve, za katere je bila sprejeta oziroma izdana listina, ter terjatve oziroma obveznosti, ki so bile krite s čekom in avalirano menico po 31. oktobru poslovnega leta do 15. januarja naslednjega leta, se štejejo ne glede na prvi odstavek tega člena za usklajene.

41. člen

Obrazec IOP izpolni upnik v treh izvodih, od katerih pošlje dva dolžniku, mora v 15. dneh od prejema obrazca IOP en njegov izvod, na katerem v celoti ali deloma potrdi ali izpodbije izkazano stanje, vrniti upniku.

42. člen

Če dolžnik ne potrdi ali ne izpodbije upnikove terjatve, pošlje upnik dolžniku opomin, če pa dolžnik tudi po tem terjatve ne potrdi ali ne izpodbije, vloži upnik do 18. januarja naslednjega leta pri pristojnem sodišču tožbo za njeno izterjatev.

Če dolžnik izpodbija upnikovo terjatev, ukrepata upnik in dolžnik, da se terjatev uskladi do 15. januarja naslednjega leta. Če terjatev ni usklajena do navedenega roka, vloži upnik do 18. januarja naslednjega leta pri pristojnem sodišču tožbo za njeno izterjatev.

43. člen

Če dolžnik do 30. novembra tekočega leta ne prejme od upnika obrazca IOP, ga o tem pisмено obvesti in opomni, naj opravi uskladitev.

44. člen

Če upnik oziroma dolžnik ne ravna v skladu z 41., 42. in 43. členom tega pravilni-

ka, se šteje, da terjatev in obveznosti ni uskladił v smislu 32. člena zakona o knjigovodstvu.

VII. KONČNE DOLOČBE

45. člen

Ta pravilnik začne veljati, ko ga sprejmejo delavski sveti temeljnih organizacij, združenih v delovni organizaciji Steklarna in delavski svet delovne skupnosti skupnih služb, uporablja pa se od 15. 1. 1981.

46. člen

Spremembe in dopolnitve pravilnika se sprejmejo po enakem postopku, kot je bil sprejet.

47. člen

Ko začne veljati ta pravilnik, preneha veljati pravilnik o inventuri — popisu, ki je bil sprejet leta 1978.

Predsednik delavskega sveta
TOZD ročna in polavtomatska
predelava steklene mase
Ignac Jeran, l. r.

Predsednik delavskega sveta
TOZD avtomatska predelava
steklene mase
Štefan Kaič, l. r.

Predsednik delavskega sveta
TOZD dekorirnica s satinirnico
Erna Sihur, l. r.

Predsednik delavskega sveta
TOZD orodjarna s strugarsko
cizelersko delavnico
Jože Crnkovič, l. r.

Predsednik delavskega sveta
TOZD energetika s ključavničarsko
delavnico
Janez Kandolf, l. r.

Predsednik delavskega sveta
Delovna skupnost skupnih služb
Boris Sentjunc, l. r.

Steklar

Priloga STEKLARJA 7—8/82

Program poslovanja v zoženih materialnih možnostih v DO Steklarni Hrastnik

Hrastnik, julij 1982

Na podlagi operativnega načrta ukrepov in aktivnosti v Socialistični republiki Sloveniji za zagotavljanje odplačevanja posojil najetih v tujini in za ohranjanje proizvodnje, na podlagi programa aktualnih nalog zveze komunistov na področju uresničevanja politike gospodarske stabilizacije v občini Hrastnik ter na podlagi sklepov družbenopolitičnih organizacij v DO Steklarni Hrastnik so delavski sveti vseh temeljnih organizacij in delovne skupnosti na svojih sejah

TOZD ročna in polavtomatska predelava steklene mase dne

TOZD avtomatska predelava steklene mase dne

TOZD dekorirniča s satinirnico dne

TOZD orodjarna s strugarsko cizelersko delavnico dne

TOZD energetika s ključavničarsko delavnico dne

Delovna skupnost skupnih služb dne

ter delavskega sveta DO na seji dne, po predhodnih razpravah med delavci, ki združujejo svoje delo v DO Steklarni Hrastnik, sprejeli naslednji

Predlog

PROGRAM POSLOVANJA V ZOŽENIH MATERIALNIH MOŽNOSTIH V DO STEKLARNI HRASTNIK

I.

Z namenom, da bi se delavci DO Steklarne Hrastnik vključili v splošna družbena prizadevanja in naloge, ki so pred vsemi delovnimi ljudmi SFRJ kot posledica izredno zaostrenega stanja na področju zunanje likvidnosti države in glede na zaostrene pogoje gospodarjenja, ki jih upravičeno pričakujemo v drugi polovici letošnjega leta, smo delavci DO Steklarne Hrastnik enotni v tem, da je potrebno sprejeti določene ukrepe in pristopili k njihovemu doslednemu izvajanju z namenom da si zagotovimo čim boljše možnosti za gospodarjenje v nastali situaciji.

Celotno stanje na področju gospodarstva zahteva, da se tudi v naši sredini še aktivneje vključimo v prizadevanja, ki naj zagotovijo boljše delo in boljše poslovne rezultate. Naša osnovna dolžnost je, da izpolnimo prevzete planske obveznosti na področju izvoza, na konvertibilna tržišča, da ustvarjamo čimvečji devizni priliv in da storimo vse, da bomo uvozili le tisto, česar pod nobenimi pogoji ne moremo zagotoviti iz domačih virov. Smo v času, ko bomo prisiljeni zahtevati od vsakega delavca v delovni organizaciji posebno odgovornost za opravljanje del in nalog na vsakem delovnem mestu. Naša skupna skrb mora biti usmerjena zlasti na področju varčevanja. Tu imamo

vsekakor široke možnosti, ki jih bomo tudi izkoristili. Varčevati moramo v vsem in ob vsakih priložnostih, zlasti pa je pomembno varčevanje z energijo, surovinami, rezervnimi deli in drugim materialom, ki ga pri našem delu uporabljamo. Varčevati moramo tudi na področju koriščenja delovnega časa, za katerega vemo, da ni izkoriščenega v zadostni meri. Odpravljati moramo vse nepotrebne stroške, ki v naši delovni organizaciji z ozirom na njeno velikost niso majhni.

Z ozirom na nastalo situacijo bomo morali v večji meri pričeti uporabljati zakonske možnosti o prerazporeditvah delovnega časa in delavcev med temeljnimi organizacijami in če bo potrebno tudi med delovnimi organizacijami. V primeru, da ne bi mogli zagotoviti bodisi potrebne energije, surovin, rezervnih delov ali drugega materiala, ki ga potrebujemo v naši proizvodnji, bomo prisiljeni organizirano koristiti dopuste in v tem času opravljati druga dela in naloge, ali pa izvajati določeno družbeno ekonomsko in politično izobraževanje.

Vsi ti ukrepi, za katere se bomo skupaj dogovorili in jih sprejeli, imajo za cilj preseči sedanjost slabo gospodarsko situacijo in

nam vsem skupaj zagotoviti delo tudi v težjih pogojih in nam nuditi ustrezno socialno varnost.

Zaradi tega so vsi individualni poslovalni organi temeljnih organizacij in IPO delovne organizacije ter družbenopolitične organizacije in samoupravní organi dolžni odgovorno in dosledno izvajati vsebino predloženega oziroma tega programa.

II.

Trenutno oskrbljenost s surovinami, rezervnimi deli, energetskimi in drugim reprodukcijskim materialom v naši delovni organizaciji lahko ocenimo kot zadovoljivo. Hujše težave pa moramo pričakovati pri našem poslovanju v II. polletju, ker nam 30 % deviznih sredstev, s katerimi bomo razpolagali v tem času, ne bo zadoščalo za pokrivanje lastnih uvoznih potreb.

Da bi ob morebitni kritični situaciji v preskrbi s surovinami ter zlasti z energijo čimlažje prebrodili, sprejemamo delavci, ki združujemo svoje delo v DO Steklarni Hrastnik, naslednje ukrepe, ki jih bomo pričeli izvajati, ko bodo nastopili pogoji predvidenega zoženega materialnega poslovanja:

1. Motnje v preskrbi z električno energijo — trenutno oskrba s tem energetskim virom je v SR Sloveniji takšna, da računamo da lahko pride le do občasnih manjših redukcij, ki časovno ne bodo trajale več kot sedem dni. V takih primerih bi morali ukrepati tako, da bomo v prvi vrsti ustavili tisto proizvodnjo, ki jo lahko nadoknadimo v prostih sobotah in z delom ob nedeljah. To pomeni, da bi čim manj ustavljali avtomatsko proizvodnjo in da bi takšne vrste redukcij premostili z občasnimi ustavitvami proizvodnih linij v TOZD — ročna in polavtomatska predelava steklene mase in TOZD dekorirnica s satinirnico. Ob različnih stopnjah redukcij električne energije se bo pričel izvajati plan redukcij.

V primeru, večjih in dolgotrajnejših redukcij oziroma izpadov z električno energijo pa se bomo morali o tem katere proizvodne linije ustaviti, dogovoriti za vsak primer posebej. Že danes pa lahko predvidimo, da bomo v takšni situaciji v prvi vrsti morali ustaviti proizvodnjo na kadnih pečeh »J« in »G«. Isto bomo storili tudi v primeru, če ne bomo mogli zagotoviti potrebnih količin surovin.

Pri surovinah predpostavljamo, da lahko nastopijo težave pri tistih, ki jih uvažamo. Med surovinami ne bi mogli prebroditi le pomanjkanja sode in kremenčevega peska, pomanjkanja ostalih surovin pa bi lahko prebrodili z določenimi zamenjavami in spremembo receptur.

Da bi morebitne tovrstne težave prebrodili čim manj boleče, pripravljamo vse, da bi opravili predčasen remont kadne peči »G«. Ta remont je sicer planiran za januar 1983 vendar bi ga v slučaju poslabšanih gospodarskih razmer skušali opraviti že v decembru letošnjega leta. Na ta način bi zmanjšali porabo peska za približno 600 ton in porabo sode za okoli 200 ton ob enem pa bi tako omogočili proizvodnjo v ostalih obratih. Takšen remont v decembru letos bi pomenil ca. 15 milijonov izpada dohodka, zahteval pa bi tudi dodatna devizna sredstva, ki pa jih nimamo zagotovljenih.

Zaradi pametne odločitve delavcev v DO Steklarni Hrastnik v letu 1976 smo dobro oskrbovani z osnovnim energetskim virom — zemeljskim plinom. Zato smo praktično neodvisni od oskrbe s kurilnim oljem in smo s prehodom na uporabo tega vira energije tudi precej znižali porabo tekočega naftnega plina. Če bi pa prišli v brezizhodno situacijo na tem področju, potem rešitev ni v naših močeh temveč bomo skušali problem energije reševati ob pomoči širše družbene skupnosti. Isto velja tudi za primer, če bi iz kakršnega koli razloga morali ustaviti delo na več proizvodnih linijah. Narava dela v naši delovni organizaciji je taka, da ni možno organizirati novo proizvodnjo ali izvršiti pomembnejše prerazporeditve delavcev iz ene temeljne organizacije v drugo temeljno organizacijo. Vsekakor pa bo nujno v eventuelnih zoženih razmerah gospodarjenja računati s tem, da bo določeno število delavcev prerazporejeno na druga dela in naloge.

Glede na to, da smo velik porabnik kartonske embalaže in ker vemo, da se dobršen del osnovnih surovin za njeno proizvodnjo uvažata, lahko predpostavljamo, da lahko pride do resnejšega pomanjkanja, kar bi nam v proizvodnji povzročilo hude težave. V takem primeru mora nabavna služba zagotoviti embalažo v reeksportu in poiskati vse možnosti, da potrebne količine tudi uvozimo.

2. Glede na poznano problematiko na področju zagotavljanja surovin se moramo v bodoče še bolj racionalno obnašati in v naši delovni organizaciji zagotoviti zbiranje sekundarnih surovin. V ta namen bo izdelan poseben načrt, ki ga bomo dosledno izvajali.

3. V vseh temeljnih organizacijah in delovni skupnosti bomo še naprej čimbolj in bolj dosledno izvajali določila programa stabilizacijskih ukrepov v DO Steklarni Hrastnik, ki smo jih sprejeli 27. 3. 1980.

V prvi vrsti pa se zadaljuje komercialni sektor, da zagotovi čimvečje količine uvoznih surovin s področja klirinške menjave tako, da bi v bodoče konvertibilna devizna sredstva iz 30 % kvote uporabljali v glavnem za uvoz rezervnih delov in ognjeodpornega materiala.

Izdelati je potrebno posebno analizo, ki bo pokazala možnosti nadomeščanja uvoznih materialov z domačimi ali z uvoženimi, s klirinškega področja.

4. Z oziroma na težko gospodarsko situacijo se bomo dosledno držali **dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v letu 1982**, to pa pomeni, da pri naši sedanji produktivnosti ni nobenih realnih možnosti za povečanje osebnega dohodka.

V primeru, ko bi nastopile izredne razmere bodo delavski sveti sprejeli ustrezne ukrepe za delitev osebnih dohodkov delavcem, ki bodo trenutno delali in delavcem, ki bodo prerazporejeni na druga dela ali pa bodo na dopustu.

5. Takoj moramo pristopiti k izdelavi mesečnih, trimesečnih in letnih planov prilivov in odlivov konvertibilnih deviznih sredstev;

- mesečnih, trimesečnih in letnih planov od plačil konvertibilnih deviz za tuje kredite,

- mesečnih podatkov o stanju terjatev konvertibilnih deviz v tujini,

- pregleda zapadlih obveznosti in načrta odplačil za kredite v letih 1983, 1984 in 1985.

6. Zaradi bistveno zmanjšane obsega razpolaganja z ustvarjenimi deviznimi sredstvi, je potrebno preveriti vse možnosti za kreditiranje nakupov v inozemstvu in poiskati možnosti za najemanje deviznih kreditov. Za realizacijo teh postavk programa se zadolžujeta komercialni in gospodarsko računski sektor.

III.

Ob predpostavki, da bo delovna organizacija prišla v hujše motnje v poslovanju, mislimo, da bi za reševanje nekaterih osnovnih vprašanj bila potrebna usklajena akcija najmanj v občinskem merilu. Cilj takšne akcije bi moral biti, da najdemo zaposlitev za delavce, ki bi zaradi poslabšanih razmer ostali brez dela in zagotovitev sredstev za osebne dohodke ko je motena proizvodnja. V ta namen bo potrebno urediti z ustreznim samoupravnim sporazumom prilivanje dohodka med delovnimi organizacijami v občini.

IV.

Za konkretno izvajanje tega programa bo potrebna izdelava še nekaterih izvedbenih načrtov, ki so jih dolžni pripraviti:

1. predlog za menjave surovin in sprememba receptur

Zadolžena:

- pomočnik IPO DO za tehnična vprašanja dipl. inž. Aleksej Us

Miroslav Zorc, vodja taljenja in zmesarne

2. Načrt za izvedbo remonta kadne peči »G«

Zadolžena:

- vodja razvojnega sektorja

dipl. inž. Aleksej Us

- vodja TOZD avtomatske predelave steklene mase inž. Anton Zagar

3. Načrt za racionalnejše zbiranje sekundarnih surovin za delovno organizacijo

Zadolžen:

- vodja TOZD energetika s ključavničarsko delavnico inž. Jože Guzaj

4. Za uresničevanje dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v letu 1982 in metodologije za spremljanje izvajanja dogovora

Zadolženi:

- vodje temeljnih organizacij

- individualno poslovodni organ delovne organizacije

5. Za izdelavo planov odplačil prilivov in odlivov ter odplačevanju tujih kreditov

Zadolžena:

- vodja gospodarsko računskega sektorja Zdenka Fabjan

- vodja komercialnega sektorja

inž. Jože Tušar

6. Izdelati analizo možne zamenjave uvoznih z domačimi materiali

Zadolžena:

- vodja komercialnega sektorja inž. Jože Tušar

- vodja nabave Milan Kožar

Vsi načrti, ki so potrebni za izvajanje tega programa morajo biti izdelani v 15 dneh po predhodni razpravi in sprejetju programa na delavskem svetu delovne organizacije. Program je pripravljen enotno za delovno organizacijo, vsaka temeljna organizacija in delovna skupnost pa ga po potrebi lahko dopolni z namenom, da bi pričakovane zožene razmere gospodarjenja čim lažje prebrodili.